

**PROPOSTA DE CONVERSIÓ
DEL
SEMINARI D'INVESTIGACIÓ FEMINISTA
EN**

***INSTITUT UNIVERSITARI
D'ESTUDIS FEMINISTES I DE GÈNERE***

UNIVERSITAT JAUME I DE CASTELLÓ

30 de juny del 2006

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ	3
I. PRECEDENTS	6
1.1 RECURSOS MATERIALS	8
1.1.1 PROJECTES D'INVESTIGACIÓ DESENVOLUPATS SOBRE TEMÀTIQUES DE GÈNERE	8
1.1.2 PUBLICACIONS	23
A) La col·lecció «Sendes»	23
B) La revista <i>Asparkía. Investigació feminista</i>	30
C) La revista <i>Dossiers feministes</i>	47
D) Arts, Gènere i Dominació	56
1.1.3 PROGRAMA DE DOCTORAT	60
1.1.4 TESIS DOCTORALS EN TEMES DE GÈNERE	63
1.1.5 TREBALLS D'INVESTIGACIÓ VINCULATS A LA TEMÀTICA DE GÈNERE	66
1.1.6 TESIS DOCTORALS I TREBALLS D'INVESTIGACIÓ EN CURS DE TEMÀTIQUES DE GÈNERE	70
1.1.7 CONGRESSOS I JORNADES DE DIVULGACIÓ CIENTÍFI- CA DE TEMES D'INVESTIGACIÓ DE GÈNERE REALITZATS PEL SIF	73
1.2 RECURSOS HUMANS	77
A) Investigadores doctores (amb relació contractual amb la Univer- sitat)	77
B) Investigadors/es en formació (doctorands/des)	78
C) Relació de sexennis d'investigació que el present personal investigador del SIF aporta	79
D) Àrees i temàtiques d'investigació del grup	80
E) Estadets per a desenvolupar projectes d'investigació de rellevància científica en l'àmbit nacional i internacional de temes de gènere	82
II. REGLAMENT INTERN DE FUNCIONAMENT (CARÀCTER PROVISIONAL)	84
III. PROPOSTES D'ACCIONS COMPLEMENTÀRIES A LA INVESTIGACIÓ	91
IV. ÀREA D'INTERVENCIÓ DOCENT	96

INTRODUCCIÓ

La investigació feminista i en temes de gènere ha anat creixent de forma gradual i imparable en tot el món. Això ha sigut així de manera especialment clara als països desenvolupats i en les institucions que normalment s'encarreguen de dur a terme la investigació més puntera: universitats, instituts i centres d'investigació.

La importància de la investigació de gènere es fa evident en la presència manifesta que el tema de promoció de la igualtat d'oportunitats té en els programes europeus de promoció de la investigació: els programes marc europeus, programes Tempus, centres d'investigació europea com els de Robert Schuman, Jean Monet, Marie Curie, xarxes d'excel·lència, plans sectorials d'investigació d'estudis de dones i de gènere, plans d'igualtat dels diferents ministeris espanyols, etc. Tots aquests programes no fan sinó posar de manifest la necessitat de desenvolupar societats que puguin aprofitar al màxim el seu capital, no sols econòmic, sinó també social, cultural i humà. La Universitat és de manera evident la institució que amb més dret, i més deure, ha de recollir aquest repte, i ha de promoure, amb la seua investigació i els seus ensenyaments, la innovació, la competitivitat, l'ocupació, el creixement econòmic i social sostenible i la cohesió social i cultural que faça possible una societat més desenvolupada, amb més benestar, més igualtat i en definitiva més justa.

Precisament en els diversos programes marc d'investigació i desenvolupament tecnològic de la Unió Europea i a propòsit de les àrees d'investigació europea (*European Research Area*) es declara la necessitat que per a arribar als objectius de màxima excel·lència en una societat haurem de continuar realitzant esforços per a incrementar la participació de les dones en totes les activitats i en tots els espais en igualtat d'oportunitats. La recent proposta de creació d'un Institut Europeu de la Igualtat de Gènere per part de la Comissió Europea és també una mostra evident d'aquesta necessitat de continuar impulsant la igualtat entre gèneres, no sols amb paraules o idees, sinó també amb la creació d'institucions públiques que assegurin una implicació permanent, profunda i sòlida amb tals paraules o ideals.

A la Universitat Jaume I, el *Seminari d'Investigació Feminista* (SIF) ha dut a terme, de manera ininterrompuda, des de l'inici de la mateixa Universitat, el 1991, una tasca investigadora (vegeu la memòria del SIF) que ha anat creixent i consolidant-se amb pols

firm. Des de fa temps pensem que, si bé l'estructura de seminari va ser l'oportuna en els seus inicis, avui en dia resulta insuficient per a continuar promovent la investigació de gènere en la nostra universitat i en el nostre entorn social. La Universitat Jaume I, com una institució amb un rol clarament proactiu, necessita seguir la línia de suport a la investigació de gènere per a impulsar amb fets el que és una de les bases més importants d'una societat avançada i moderna.

Indubtablement, la nostra universitat s'ha situat des de fa temps com un centre impulsor de nombroses accions encaminades a la consecució d'una igualtat real entre els gèneres. Amb la creació d'un Institut d'Estudis Feministes i de Gènere es donaria un nou pas per a continuar situant l'UJI entre les universitats líders en la promoció de la investigació de gènere. Actualment existeixen en quasi totes les universitats de l'Estat espanyol grups d'estudis de temes de gènere, que estan al servei, d'alguna manera, d'aquesta labor d'introduir en la docència i en l'investigació la perspectiva de gènere, i ajuden a divulgar entre l'alumnat i la societat a què serveixen l'ideal de lluita per la igualtat entre els sexes i els gèneres. Aquests grups d'estudi tenen normalment estatus de «seminari», o «centre d'estudis» o «associació», i són com a tals recolzats per les seues respectives universitats. El Seminari d'Investigació Feminista de l'UJI és en aquest panorama estatal un dels grups més antics i que més clarament s'ha volgut identificar amb una funció investigadora, encara que pertany a una universitat jove i de grandària xicoteta, si la comparem amb altres universitats estatals. Aquest recorregut ha sigut rellevant per a situar-nos entre les altres universitats amb un segell característic que ens identifica com fortament implicades en la investigació feminista i la seua divulgació.

De tots els grups d'estudis de gènere, els més implicats en la investigació s'han anat transformant en instituts d'investigació, i avui en dia comptem en les universitats públiques de l'Estat amb set instituts d'investigació dedicats a temes de gènere. Creiem que la Universitat Jaume I, amb el Seminari d'Investigació Feminista i la seua llarga trajectòria, ben coneguda i reconeguda entre els grups dedicats a aquesta àrea d'investigació, compta amb tots els mèrits pertinents per a la seua transformació en institut universitari. El SIF, com a centre que ha desenvolupat un treball pioner en la investigació de gènere, creu que amb aquesta lògica aspiració a transformar-se en institut podrà integrar millor la investigació interdisciplinària que en els estudis de gènere és fonamental. Aquest segell interdisciplinari, connatural a la investigació de gènere, no es dóna en un altre tipus d'entitats investigadores

(com ara departaments o seminaris) que la universitat pugui albergar al seu si; i és per això que els seus interessos i els seus objectius no poden col·lidir amb cap altre centre que la universitat pugui tenir. El caràcter específic, alhora que ampli i transdisciplinari, de la investigació de gènere necessita ser reconegut dins d'una entitat que reculli expressament aquest caràcter investigador únic. Per això pensem que és pertinent i necessària la transformació del SIF en un institut d'investigació que simbolitzi i done cobertura institucional al més alt nivell a la investigació de gènere que es desenvolupa a l'UJI.

Des dels últims anys la universitat espanyola està immersa en un procés de canvi i d'adaptació a les noves realitats que s'estan conformant dins de l'àmbit estatal i europeu. Aquest canvi ha d'interpretar-se en el sentit que, a fi de seguir la modernització de la universitat espanyola, ens veiem en la necessitat d'incrementar la capacitat de respondre a tots els nous reptes que la societat ens proposa. Davant aquest vertiginós dinamisme, el 2001 es va proclamar la nova llei d'universitats (LOU) que renova el compromís manifest de les universitats espanyoles amb la igualtat d'oportunitats. Els recent establits Estatuts de l'UJI, atenent la nova llei, han anat més enllà en fer esment explícit, tant en el preàmbul com en l'articulat, del compromís d'«igualtat entre hòmens i dones» com a principi rector de la Universitat.

Totes les transformacions succeïdes dins de l'esfera acadèmica segueixen actualment una dinàmica de profunda reforma quant al que afecta als estudis universitaris, per tal de poder adaptar les titulacions al procés de convergència europea, tant de titulacions de grau com de postgrau. En aquest fenomen, conegut amb la denominació de *grau* per l'anomenada *Declaració de Bolonya*, es fa esment explícit a un plantejament d'estudis amb vista a la seua internacionalització dins del sistema d'educació superior en la cooperació interuniversitària. En aquest sentit, és important assenyalar que una universitat europea, en ser més internacional, haurà d'atendre totes aquelles àrees d'investigació innovadores que, com la del gènere, estan integrades en els estudis universitaris de les entitats més prestigioses des de fa quasi ja dues dècades.

La transformació del SIF en institut pot servir de plataforma per a canalitzar aquests processos, i ajudar així al compromís creixent i constant de l'UJI amb la transformació de la societat. Un institut d'investigació feminista i de gènere no sols fomentarà la investigació i el desenvolupament cap a sectors nous i rellevants, sinó que podrà conjuminar millor els interessos de la Universitat, els de la societat i els del mercat laboral.

I. PRECEDENTS

Si bé és en el dossier «Memòria del SIF», en el «Dossier curricular» (annex I) i en el «Dossier gràfic de publicacions, activitats i premsa» (annex II) on es pot veure la llarga trajectòria investigadora i d'estudis de temes de gènere que en el SIF hem dut a terme, volem remarcar ací alguns punts que puguen resumir breument tal trajectòria¹.

Tal com es fa constar en la memòria del SIF, l'annex I («Dossier curricular») i annex II («Dossier gràfic de publicacions, activitats i premsa») que acompanyen a aquesta presentació de proposta de conversió en *Institut Universitari d'Estudis Feministes i de Gènere* (d'ara en avant IUEFG), el *Seminari d'Investigació Feminista*, que ara dóna aquest primer pas cap a la seua transformació en institut, compta amb una llarga trajectòria investigadora conjunta que s'ha traduït en els següents punts essencials:

1. Projectes d'investigació subvencionats per organismes públics i privats en què han intervingut (agrupats per àrees d'interessos investigadors) els distints membres del Seminari (vegeu punts 2, 7 i 8 de la memòria del SIF).
2. En les nostres publicacions han intervingut les més rellevants investigadores i investigadors dins dels estudis de gènere i de la investigació feminista tant a nivell nacional com internacional. Comptem amb una línia editorial consolidada (vegeu punt 6 de la memòria del SIF) composta per les revistes *Asparkía. Investigació Feminista* i *Dossiers Feministes*, i la col·lecció de llibres «Sendes». Indexades dins de reconeguts catàlegs com el LATINDEX o l'ISOC del CINDOC, premiades amb distincions d'honor dins del món de l'edició i catalogades en diferents centres universitaris, governamentals i institucionals, les nostres publicacions gaudeixen avui d'un notable reconeixement dins de la comunitat científica.
3. Organització de jornades d'investigació, que cada any el Seminari d'Investigació Feminista du a terme per a presentar a l'alumnat diferents continguts del feminisme i promoure el debat crític dins de la Universitat (vegeu punt 4 de la memòria del SIF).

---

¹ Per a un recorregut més detallat de la trajectòria del SIF es pot consultar la seua pàgina web: www.sif.uji.es

4. Impuls en la implantació d'estudis de doctorat, de distints cursos de promoció interna i de diverses assignatures (com ara Gènere i Publicitat, o Sociologia del Treball de la Dona) en les diferents titulacions de llicenciatura a la Universitat Jaume I. En aquesta línia s'he fet especial insistència al llarg d'aquests anys a introduir la perspectiva de gènere en moltes assignatures que precisament per no ser específiques de gènere requereixen millorar en rigor científic el tractament dels continguts que ensenyen. És la tasca de *mainstreaming de gènere* aconsellada des de les instàncies educatives europees (vegeu punt 3. 1 de la memòria del SIF).
5. Especial atenció a totes aquelles qüestions que han tingut repercussió dins de la realitat social i han anat succeint en les últimes dècades, i respecte a les quals el SIF ha proclamat, sempre que ho ha considerat necessari, a favor o en contra del motiu a tractar (vegeu el dossier gràfic de publicacions, activitats i premsa).

Tots aquests punts situen el *Seminari d'Investigació Feminista* en un lloc de significativa rellevància dins de la comunitat universitària, no sols dins de la mateixa UJI o de l'àmbit local, sinó també a nivell nacional i fins i tot internacional.

1.1 RECURSOS MATERIAIS

1.1.1 PROJECTES D'INVESTIGACIÓ DESENVOLUPATS SOBRE TEMÀTIQUES DE GÈNERE

A continuació exposem els projectes d'investigació que han dirigit o en què han participat els membres del SIF. L'ordre que seguim en la següent relació està marcat per l'any previst de venciment del projecte en qüestió.

Any 2009

1. Títol: Identidad(es) y ciberfeminismo: hacia una exploración de la acción política. Interuniversitari. Universitat que coordina el projecte: Seminari d'Estudis d'Identitat i Gènere. Universitat Rey Juan Carlos.

Entitat finançadora: Pla Nacional d'Investigació Científica, Desenvolupament i Innovació Tecnològica 2004-2007 (Ministeri de Treball i Assumptes Socials. Institut de la Dona).

Durada: del 2006 al 2009

Persona investigadora principal: Dra. Sonia Núñez Puente.

Any 2008

2. Títol: Identidades de género en las culturas políticas de izquierdas en el siglo XX en España.

Entitat finançadora: Ministeri de Treball i Assumptes Socials. Institut de la Dona.

Durada: del 2006 al 2008.

Persona investigadora principal: Dra. Ana María Aguado Higón.

Any 2007

3. Títol: La recuperación de la memoria histórica local.

Entitat finançadora: Universitat Jaume I.

Durada: del 2005 al 2007.

Persona investigadora principal: Dra. Rosa Monlleó Peris.

4. Títol: Ciudadanía femenina, políticas en igualdad en la España del siglo XX.

Entitat finançadora: Generalitat Valenciana. Conselleria d'Empresa, Universitat i Ciència.

Durada: del 2006 al 2007.

Persona investigadora principal: Dra. Ana María Aguado Higón.

5. Títol: La integración de la diversidad multicultural en la sociedad valenciana desde el

àmbito sociopolític, antropològic y educatiu (projecte aprovat en la Universitat Catòlica de València).

Entitat finançadora: pendent de finançament per part de la UCV, junt amb altres organismes públics.

Durada: del 2005 al 2007

Persona investigadora principal: Dra. Beatriz Ródenas Tolosa.

6. Títol: Identidades de género en las culturas políticas de izquierdas en el siglo XX en España.

Entitat finançadora: Ministeri de Ciència i Tecnologia.

Durada: del 2004 al 2007.

Persona investigadora principal: Dr. Manuel Brito Marrero.

7. Títol: La mediación intercultural en la atención sanitaria a la población inmigrante. Análisis de la problemática comunicativa y propuestas de formación.

Entitat finançadora: Ministeri de Ciència i Tecnologia.

Durada: del 2004 al 2007.

Persona investigadora principal: Dr. Francisco José Raga Gimeno.

8. Títol: Desarrollo, diálogo y responsabilidad corporativa. Projecte interuniversitari: Universitat Jaume I, Universitat de València.

Entitat finançadora: Ministeri de Ciència i Tecnologia.

Durada: del 2004 al 2007.

Persona investigadora principal: Dr. Domingo García Marzá (Universitat Jaume I) i Dra. Adela Cortina (Universitat de València).

9. Títol: The Reception of British Authors in Europe: Virginia Woolf in Spain, School of Advanced Study. Universitat de Londres.

Entitat finançadora: British Academy, Leverhulme Foundation i l'Arts & Humanities Research Board (UK). Publicació a càrrec de: Continuum (Londres). La base de dades està dipositada en l'Oxford Text Archive.

Durada: del 1998 al 2007

Persona investigadora principal: Dr. Elinor Shaffer (FBA), School of Advanced Study, Universitat de Londres.

Any 2006

10. Títol: La conciliación entre el trabajo doméstico y el remunerado: un análisis comparativo entre España y Portugal.

Entitat finançadora: Universitat ISC-TE de Lisboa, Portugal.

Durada: del 2004 al 2006

Persona investigadora principal: Dra. Mercedes Alcañiz i Dra. María das Dores Guerreiro.

11. Títol: Situación de la población inmigrante en la provincia de Castellón y consecuencias de las políticas sociales sobre la misma.

Entitat finançadora: Universitat Jaume I, Caixa d'Estalvis del Mediterrani (CAM) i Direcció General d'Immigració (Conselleria de Benestar Social).

Durada: del 2004 al 2006

Persona investigadora principal: Dr. Andrés Piqueras Infante.

Any 2005

12. Títol: «Les Espagnes imaginaires au Québec». Estudio de las representaciones sobre España en el Canadá francófono – Quebec: representaciones en la literatura de Acadie y de Quebec, en la literatura inmigrante de escritores de origen español, recreaciones de obras literarias españolas (Cf. *Don Quijote de la Mancha*, *La Celestina*), la traducción de obras literarias españolas, relaciones España-Quebec en el paisaje urbanístico.

Entitat finançadora: Universitats canadenques de Montréal, Université du Quebec à Montréal, Université Laval, subvencionat pel Ministeri d'Assumptes Exteriors de Canadà.

Durada: 2005.

Persona investigadora principal: Dra. Carmen Mata Barreiro.

13. Títol: Cycle de littérature québécoise au féminin.

Entitat finançadora: Associació d'Estudis del Quebec, Ambaixada de Canadà, Seminari d'Investigació Feminista de la Universitat Jaume I, Institut Français de València, Universitat Jaume I (Departaments de Filologia i Cultures Europees, Departament d'Estudis Anglesos).

Durada: 2005.

Persona investigadora principal: Dra. Marina López Martínez.

14. Títol: Las nuevas tipologías formales en el diseño y en el arte en la década de los 90.

Entitat finançadora: Fundació Caixa Castelló-Bancaixa. Pla de Promoció de la Investigació 2003.

Durada: del 2003 al 2005.

Persona investigadora principal: Dra. Julia Galán Serrano.

15. Títol: La integración socioeducativa de los gitanos y otras minorías en el medio rural.

Entitat finançadora: Ministeri de Ciència i Tecnologia. Projectes de I+D, projectes nacionals.

Durada: del 2002 al 2005.

Persona investigadora principal: Dra. Ana Giménez Adelantado.

16. Títol: Building bridges between research and the youngest society.

Entitat finançadora: CCE-Representació a Espanya.

Durada: 2005.

Persona investigadora principal: Dra. Cristina Villarroya Berges.

17. Títol: L'expansió dels programes universitaris per a persones majors com a fenomen social.

Entitat finançadora: Fundació Caixa Castelló-Bancaixa.

Durada: del 2004 al 2005.

Persona investigadora principal: Dr. Salvador Cabedo Manuel.

18. Títol: Las universidades para mayores: un análisis sociológico.

Entitat finançadora: Fundació Bancaixa de Castelló.

Durada: del 2003 al 2005.

Persona investigadora principal: Dr. Salvador Cabedo Manuel.

19. Títol: La influencia de la publicidad en población femenina con trastorno de la conducta alimentaria y población sana.

Entitat finançadora: Conselleria de Sanitat i Consum, Junta d'Extremadura.

Durada: del 2003 al 2005.

Persona investigadora principal: Dra. María Victòria Carrillo Durán, Universitat d'Extremadura.

20. Títol: Campañas de sensibilización y publicidad con fines sociales. Los problemas de integración, de maltrato y los conflictos violentos.

Entitat finançadora: Ministeri d'Educació i Ciència.

Durada: del 2002 al 2005.

Persona investigadora principal: Dr. Vicente Benet Meseguer.

Any 2004

21. Títol: Espacios de sociabilidad y vida cotidiana en Castellón (1898-1939).

Entitat finançadora: curs sabàtic concedit per la Universitat Jaume I per a estada a les

universitats de Castella-La Manxa i Valladolid.

Durada: del 2003 al 2004.

Persona investigadora principal: Dra. Rosa Monlleó Peris.

22. Títol: Los discursos identitarios de género en las culturas de hibridación del espacio europeo.

Entitat finançadora: Universitat Jaume I-Bancaixa.

Durada: del 2002 al 2004.

Persona investigadora principal: Dra. Sonia Reverter Bañón.

23. Títol: L'imaginaire du Nord.

Entitat finançadora: Université du Québec à Montréal.

Durada: 2004.

Persona investigadora principal: Dr. Daniel Chartier.

24. Títol: Desarrollo de materiales didácticos y metodología para la enseñanza de la cultura de acogida a los inmigrantes de la Comunidad Valenciana.

Entitat finançadora: Generalitat Valenciana.

Durada: del 2002 al 2004.

Persona investigadora principal: Dr. Francisco José Raga Gimeno.

25. Títol: Informalidad del empleo y precariedad laboral de las empleadas del hogar.

Entitat finançadora: Ministeri de Treball i Assumptes Socials. Institut de la Dona.

Durada: del 2001 al 2004.

Persona investigadora principal: Dra. Isabel Pla Julián.

26. Títol: Nuevas tecnologías de la comunicación, lenguaje hipermedia y alfabetización audiovisual. Una propuesta metodológica para la producción de recursos educativos.

Entitat finançadora: Bancaixa i Universitat Jaume I.

Durada: del 2001 al 2004.

Persona investigadora principal: Dr. Rafael López Lita.

27. Títol: La ética económica y empresarial desde la perspectiva de una ética del discurso.

Entitat finançadora: Ministeri de Ciència i Tecnologia.

Durada: del 2001 al 2004.

Persona investigadora principal: Dr. Domingo García Marzá.

Any 2003

28. Títol: La educación de la infancia gitana en Europa (The education of the Gypsy Childhood in Europe).

Entitat finançadora: V Programa marc d'investigació, desenvolupament tecnològic i potencial humà de la Direcció General d'Investigació (DGXII) de la Comissió Europea.

Durada: del 2000 al 2003.

Persona investigadora principal: Dra. Ana Giménez Adelantado. Socis: Jean Pierre Leigeois (Universitat de la Sorbona, França) i Leonardo Piasere (Universitat de Florència, Itàlia).

29. Títol: Ayuda para la preparación del proyecto europeo: La educación de la infancia gitana en Europa. (The Education of the Gypsy Childhood in Europe).

Entitat finançadora: Ministeri d'Educació, Cultura i Esport. Programa Nacional de Socioeconomia. Acció Especial.

Durada: del 2000 al 2003.

Persona investigadora principal: Dra. Ana Giménez Adelantado.

30. Títol: Proyecto OPRE ROMA: «The Education of the Gypsy Childhood in Europe» («La educación de la infancia gitana en Europa»).

Entitat finançadora: Comissió Europea.

Durada: del 1999 al 2003.

Persona investigadora principal: Dra. Ana Giménez Adelantado.

31. Títol: Taller de historia, mujeres y religión.

Entitat finançadora: Universitat Jaume I, Fundació Caixa-Castelló i Unitat de Suport Educatiu de la Universitat Jaume I.

Durada: del 1999 al 2003.

Persona investigadora principal: Dra. Rosa Monlleó Peris.

32. Títol: Desarrollo de materiales didácticos y metodología para la enseñanza de la cultura de acogida los inmigrantes de la Comunidad Valenciana (ECAI).

Entitat finançadora: Generalitat Valenciana.

Durada: del 2002 al 2003.

Persona investigadora principal: Dra. Consol Aguilar.

33. Títol: Literatura comparada de viajes, transculturación y traducción.

Entitat finançadora: Fundació Caixa-Castelló/Bancaixa.

Durada: del 2001 al 2003.

Persona investigadora principal: Dra. María Luisa Burguera Nadal.

34. Títol: Diagnóstico de la problemática comunicativa intercultural entre los inmigrantes de la Comunidad Valenciana.

Entitat finançadora: Generalitat Valenciana.

Durada: del 2001 al 2003.

Persona investigadora principal: Dr. Francisco José Raga Gimeno.

Any 2002

35. Títol: Violencia contra las mujeres: una mirada a través de la imagen y la palabra. Proyecto de investigación y desarrollo (I+D).

Entitat finançadora: Ministeri de Treball i Assumptes Socials. Institut de la Dona.

Durada: del 2000 al 2002.

Persona investigadora principal: Dra. Rosalía Torrent Esclapés.

36. Títol: Diagnóstico de la problemática comunicativa intercultural entre los inmigrantes de la Comunidad Valenciana.

Entitat finançadora: Generalitat Valenciana.

Durada: del 2001 al 2002.

Persona investigadora principal: Dr. Francisco José Raga Gimeno.

37. Títol: Diseño valenciano: revisión de la producción objetual de la última década del siglo. Diseño gráfico siglo XX.

Entitat finançadora: Bancaixa.

Durada: del 2000 al 2002.

Persona investigadora principal: Dr. Wenceslao Rambla.

Any 2001

38. Títol: Género, identidad y multiculturalismo en la Unión Europea.

Entitat finançadora: Universitat Jaume-Fundació Caixa Castelló.

Durada: del 2000 al 2001.

Persona investigadora principal: Dra. Sonia Reverter Bañón.

39. Títol: Proyecto Urban.

Entitat finançadora: Ajuntament de Castelló.

Durada: 2001.

Persona investigadora principal: Dra. Rosana Clemente Esteban.

40. Títol: Ayuda DIGYCIT del programa sectorial de estudios de las mujeres, evaluación del impacto de las políticas de igualdad de oportunidades para las mujeres en varias comunidades autónomas.

Entitat finançadora: Ministeri de Treball i Assumptes Socials.

Durada: del 1999 al 2001.

Persona investigadora principal: Dra. Judith Astelarra Bonomí.

Component del SIF que participa en aquest projecte: Dra. Mercedes Alcañiz Moscardó.

41. Títol: La ética discursiva como núcleo de las éticas aplicadas.

Entitat finançadora: Ministeri d'Educació i Ciència.

Durada: del 1998 al 2001.

Persona investigadora principal: Dr. Domingo García Marzá.

Any 2000

42. Títol: Proyecto Fundación Isonomía, (1998-2000). Seminari d'Investigació Feminista i Vicerectorat d'Investigación de la Universitat Jaume I (seleccionat per la Unitat Administradora del Fons Social Europeu com un dels sis millors projectes NOW desenvolupats durant aquest període en l'Estat espanyol).

Entitat finançadora: Iniciatives comunitàries NOW. Fons Social Europeu i Universitat Jaume I.

Durada: del 2001 al 2003.

Persona investigadora principal: Dra. Purificación Escribano López i Dr. Francisco Toledo Lobo. *Països participants:* Alemanya, Itàlia i Espanya. *Comunitats autònomes participants:* Andalusia, Comunitat de Castella-La Manxa i Comunitat Valenciana.

43. Títol: Las drogodependencias en la comunidad gitana de la ciudad de Castellón. (investigación-acción).

Entitat finançadora: Generalitat Valenciana i Associació Gitana de Castelló.

Durada: del 1999 al 2000.

Persona investigadora principal: Dra. Ana Giménez Adelantado.

44. Títol: Un proyecto integrador de la didáctica general con las didácticas específicas en la formación de maestros.

Entitat finançadora: Universitat Jaume I i la Fundació Caixa-Castelló.

Durada: del 1998 al 2000.

Persona investigadora principal: Dra. Vicenta Altava.

45. Títol: Els discursos comunicatius i creatius verbals i iconics: les seues transcodificacions i el seu context pragmàtic i social. Literatura, llenguatges audiovisuals, periodisme, publicitat i plàstica.

Entitat finançadora: Bancaixa.

Durada: 2000.

Persona investigadora principal: Rosalía Torrent Esclapés.

Any 1999

46. Títol: Políticas de la diferencia: una perspectiva de género.

Entitat finançadora: Universitat Jaume-Fundació Caixa Castelló.

Durada: 1999.

Persona investigadora principal: Dra. Sonia Reverter Bañón.

47. Títol: Prospección sobre la escolarización de la infancia gitana en 167 poblaciones de Andalucía.

Entitat finançadora: Junta d'Andalusia i Federació d'Associacions Romanís Andalusés.

Durada: de 1998 a 1999.

Persona investigadora principal: Dra. Ana Giménez Adelantado.

48. Títol: Empleo e igualdad de oportunidades de las mujeres en la comarca del Baix Maestrat.

Entitat finançadora: Iniciativa Comunitària NOW. Ajuntament de Traiguera. Castelló.

Durada: de 1998 a 1999.

Component del SIF que ha participat en el projecte: Dra. Mercedes Alcañíz Moscardó.

Any 1998

49. Títol: Sociologia del canvi tecnològic. Un estudi sobre els hàbits, estratègies i actituds de la població valenciana davant les noves tecnologies de la informació.

Entitat finançadora: Universitat Jaume-Fundació Caixa Castelló.

Durada: 1998.

Persona investigadora principal: Dra. Mercedes Alcañiz Moscardó.

50. Títol: El discurso de la paz y de la democracia después de la Guerra Fría desde una perspectiva filosófico-política (projecte coordinat amb la Universitat de València).

Entitat finançadora: Conselleria d'Educació i Ciència.

Durada: de 1995 a 1998.

Persona investigadora principal: Dr. Vicent Martínez Guzmán en la Universitat Jaume I de Castelló i Adela Cortina en la Universitat de València.

Any 1997

51. Títol: Creación de una red laboral de formación de personas formadoras y agentes de igualdad (1995-1997). Seminari d'Investigació Feminista de la Universitat Jaume I.

Entitat finançadora: Iniciatives comunitàries NOW. Fons Social Europeu i Universitat Jaume I.

Durada: 1997.

Persona investigadora principal: Dra. Purificación Escribano López. *Països participants:* Bèlgica, França, Itàlia i Espanya.

52. Títol: El Sexenio Democrático en Castellón. Protagonismo popular y republicanismo.

Entitat finançadora: Universitat Jaume I i la Fundació Caixa-Castelló.

Durada: de 1995 a 1997.

Persona investigadora principal: Dra. Rosa Monlleó Peris.

53. Títol: Proyecto europeo NOW: «Creación de una red laboral de formación de formadoras y agentes de igualdad».

Entitat finançadora: Fons Social Europeu.

Durada: de 1995 a 1997.

Persona investigadora principal: Dra. Purificación Escribano.

54. Títol: El discurso filosófico de la paz y la construcción de Europa.

Entitat finançadora: Bancaixa Castelló-Universitat Jaume I.

Durada: de 1994 a 1997.

Persona investigadora principal: Dr. Vicente Martínez Guzmán.

55. Títol: El cuerpo y su representación audiovisual.

Entitat finançadora: Generalitat Valenciana.

Durada: de 1995 a 1997.

Persona investigadora principal: Dr. Vicente Sánchez Biosca.

56. Títol: Teoría y crítica de los discursos creativos.

Entitat finançadora: Fundació Caixa Castelló-Bancaixa.

Durada: 1997.

Persona investigadora principal: Dr. Lluís Meseguer.

57. Títol: Relaciones de género: igualdad de oportunidades e identidad nacional. Los casos de Catalunya, la Comunidad Valenciana, Inglaterra y Escocia.

Entitat finançadora: Programa d'Accions Integrades entre Espanya i el Regne Unit.

Durada: 1997.

Persona investigadora principal: Dra. Judith Astelarra de la Universitat Autònoma de Bellaterra i Dra. Jan Webb de la Universitat d'Edimburg.

58. Títol: Situació sociodemogràfica de la dona a Vila-real.

Entitat finançadora: Conveni subscrit amb l'Ajuntament de Vila-real (Castelló).

Durada: de 1996 a 1997.

Persona investigadora principal: Dr. Serafí Bernat.

Any 1996

59. Títol: Estudio sobre la situación sociodemográfica de la mujer en Vila-real.

Entitat finançadora: Ajuntament de Vila-real.

Durada: 1996.

Persona investigadora principal: Dra. Mercedes Alcañiz Moscardó.

60. Títol: Cambios en la situación social de las mujeres en la comarca de l'Horta.

Entitat finançadora: Institut d'Estudis Comarcals de l'Horta Sud.

Durada: 1996.

Persona investigadora principal: Dra. Mercedes Alcañiz Moscardó.

Any 1995

61. Títol: «Les récits de voyage français en Nouvelle-France et les récits de voyage canadiens-français en Europe»: estudio de la perspectiva intercultural (percepción del «otro», representaciones, comunicación) en las relaciones de viaje de los viajeros franceses en

Nouvelle-France (a partir del siglo XVI) y de los canadienses en Europa, desde una perspectiva pluridisciplinar (ciencias del lenguaje, ciencias humanas/sociales, teoría de la literatura).

Entitat financadora: Projecte desenvolupat, en una primera fase, a les universitats canadenques de Laval (Quebec), Ottawa i McGill (Montreal), subvencionat pel Ministeri d'Assumptes Exteriors de Canadà (Beca d'Investigació en Estudis Canadencs).

Durada: 1995.

Persona investigadora principal: Dra. Carmen Mata Barreiro.

62. Títol: Formation en immersion a l'étranger et représentations sociales.

Entitat financadora: El Programa LINGUA ha concedit una subvenció per a la realització d'aquest projecte a partir de l'inici del curs 1992. Investigacions i publicacions sobre les representacions, sobre la identitat i l'alteritat en els relats de viatges.

Durada: de 1991 a 1995.

Persona investigadora principal: Geneviève Zarate, *maître* de conférence a l'École Normale Supérieure de Fontenay/St.Cloud. Responsable del projecte a Espanya: Dra. Carmen Mata Barreiro.

Any 1994

63. Títol: La participación política de las mujeres en la Comunidad Valenciana.

Entitat financadora: Ministeri de Treball i Assumptes Socials. Institut de la Dona.

Durada: 1994.

Persona investigadora principal: Dra. Mercedes Alcañiz Moscardó.

64. Títol: La enseñanza de los valores democráticos y de la paz en el marco de la racionalidad europea.

Entitat financadora: Universitat Jaume I.

Durada: 1994.

Persona investigadora principal: Dr. Vicent Martínez Guzmán, Dr. Domingo García Marzá i Dra. Sonia Reverter Bañón.

65. Títol: Moviments socials al País València a l'època contemporània

Entitat financadora: Fundació Caixa-Castelló.

Durada: 1993-1994.

Persona investigadora principal: Dr. José Antonio Piqueras Arenas.

66. Títol: Implicaciones para las ciencias humanas y sociales de la teoría de los actos de habla de John Searle.

Entitat finançadora: Bancaixa Castelló – Universitat Jaume I.

Durada: 1993-1994.

Persona investigadora principal: Dr. Vicent Martínez Guzmán.

67. Títol: Antropología urbana en contexto. Del grupo étnico a la más amplia sociedad.

Entitat finançadora: adscrit al Departament d'Antropologia Social de la Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia de la Universitat Complutense de Madrid.

Durada: 1990-1994.

Persona investigadora principal: Dra. María Cátedra Tomás.

Any 1993

68. Títol: Autonomización en el aprendizaje de una lengua extranjera – Aprendizaje autodirigido. Organización de un seminario interuniversitario sobre «Autoaprendizaje de lenguas».

Entitat finançadora: Universitat Autònoma de Madrid i Ambaixada de França a Espanya.

Durada: de 1992 a 1993.

Persona investigadora principal: Dra. Carmen Mata Barreiro.

69. Títol: Análisis sociológico de la desigualdad y el poder en la sociedad contemporánea.

Entitat finançadora: Fundació Caixa Castelló – Universitat Jaume I.

Durada: 1993.

Persona investigadora principal: Prof. Dr. Ernest García García.

70. Títol: La nueva Europa y el progreso sostenible.

Entitat finançadora: Bancaixa Castelló – Universitat Jaume I.

Durada: 1992-1993.

Persona investigadora principal: Dr. Vicent Martínez Guzmán.

Any 1992

71. Títol: Recopilación y estudio de las fuentes documentales de la historia del Castellón Moderno y Contemporáneo.

Entitat finançadora: Ministeri d'Educació i Ciència.

Durada: de 1991 a 1992.

Persona investigadora principal: Dr. Víctor Mínguez.

72. Títol: «El grupo étnico en el medio urbano. Gitanos en la ciudad» integrat en «Antropología urbana en contexto, del grupo étnico a la más amplia sociedad».

Entitat finançadora: Comissió Interministerial de Ciència i Tecnologia. Ministeri d'Educació i Ciència.

Durada: 1989-1992.

Persona investigadora principal: Dra. María Cátedra Tomás.

73. Títol: Participació, des de 1987, en els programes següents: 1987-88, «Nouvelles tendances en Linguistique française»; 1988-89, «Analyse de la théorie de discours»; 1989-1990, Lingüística i Informàtica, en col·laboració amb el Programa LECTICIEL, École Normale Supérieure de Fontenay/St. Cloud, CREDIF (París), D. Lehmann, C. de Margerie, A. Pelfrêne; 1990-91, Mecanismes de la comprensió i mecanismes d'aprenentatge, en col·laboració amb la Université de Grenoble III, L. Dabène; 1991-92, Anàlisi del discurs publicitari, en col·laboració amb el C.A.D., Université de Paris XIII, P. Charaudeau.

Entitat finançadora: Universitat Complutense – CSIC.

Durada: 1987-1992.

Persona investigadora principal: Dra. Covadonga López Alonso, catedràtica de Lingüística Francesa, UCM.

Any 1991

74. Títol: Aproximación a una cultura extranjera: perspectiva intercultural.

Entitat finançadora: Aquesta investigació es va dur a terme en col·laboració amb el Centre d'Investigació «Didactiques et diffusion d'ónes langues», de la Université de Paris III, Sorbonne Nouvelle.

Durada: de 1990 a 1991.

Persona investigadora principal: Prof. Louis Porcher.

Any 1989

75. Títol: Problemática de la mujer y situación de riesgo en la Comunidad Valenciana.

Entitat finançadora: Conselleria de Treball i Seguretat Social.

Durada: 1989.

Persona investigadora principal: Dra. Mercedes Alcañiz Moscardó.

76. Títol: Interacción profesor-alumno: un modelo de intervención psicoeducativa.

Entitat finançadora: adscrit al Departament de Psicologia Evolutiva de la Universitat Complutense de Madrid.

Durada: 1989.

Persona investigadora principal: Dra. M. José Díaz Aguado.

Any 1986

77. Títol: Las mujeres en la Comunidad Valenciana. Informe 1986. Ámbito de estudio: «Mujer y participación política».

Entitat finançadora: Institut de la Dona. Conselleria de Cultura de la Generalitat Valenciana.

Durada: 1984-1986.

Persona investigadora principal: Dra. Mercedes Alcañiz i Dra. Concha Gisbert.

1.1.2 PUBLICACIONS

L'actual Seminari d'Investigació Feminista compta amb una línia editorial reconeguda en el món de la investigació de gènere. Comptem amb dues revistes amb comitè de selecció i comitè científic, indexades en un índex internacional, i dues de nacionals. Actualment es troben en fase d'indexació per diversos índexs internacionals especialitzats en temes d'investigació social i de temàtiques de feminisme i gènere. Així mateix, comptem amb una col·lecció editorial de llibres, anomenada «Sendes», que el Seminari d'Investigació Feminista publica en col·laboració amb el Servei de Publicacions de la Jaume I i amb l'Editorial Ellago.

A) La col·lecció «Sendes». Números publicats fins ara:

1. *El relato de Sóniechka* (2002)

Autora: Marina Tsvietáieva.

Edició crítica i traducció de Reyes García Burdeus.

Marina Tsvietáieva (Moscou 1892-Elabuga 1941) és, juntament amb Borís Pasternak, Anna Ajmátova o Ossip Mandelstam una de les figures més rellevants de la literatura russa del segle xx. El 1922 abandona Rússia i resideix primer a Praga i més tard a París. El 1939 torna finalment a l'URSS, on després de dos anys, ignorada per tots i després que el seu marit fóra executat i la seua filla enviada a un camp de concentració, posa fi a la seua vida. Ella mateixa es considerava poeta per damunt de tot però la seua prolífica obra comprèn també assaig, teatre i narrativa. Tots els seus escrits contenen un extraordinari lirisme i una enorme sensibilitat que l'autora aconsegueix plasmar sobre el paper amb el seu particular i magistral ús de la ploma.

Reyes García Burdeus és doctora en Traducció i Interpretació. Actualment imparteix classes de rus a l'Escola Oficial d'Idiomes de Castelló. En el marc de la seua activitat investigadora ha participat com a ponent en uns quants congressos i taules redones, entre les quals destaquen les que van tenir lloc a la casa de Marina Tsvietáieva a Bolshevo (Rússia) i a l'Institut d'Estudis Eslaus de la Sorbona de París.

2. *La mujer en el imaginario surreal: figuras femeninas en el universo de André Breton*

(2002)

Autora: Juncal Caballero Guiral.

Quin va ser el paper de la dona en el surrealisme? La lectura de les obres de Breton, iniciador i guia del surrealisme, per Juncal Caballero, una dona interessada a desemmascarar allò que es dona per descomptat sobre el sexe femení, ha aportat novetats en la interpretació dels seus treballs, i en definitiva, redundarà en una major comprensió del moviment surrealista en general, ja que alguns dels temes bàsics (l'atzar, els descobriments o l'amor) no podrien ser tractats sense tenir en compte la protagonista principal: la dona.

Juncal Caballero Guiral és llicenciada en Filosofia per la Universitat de València i ha impartit classes en l'Àrea d'Estètica i Teoria de les Arts de la Universitat Jaume I de Castelló. En l'actualitat es becària de col·laboració en el Seminari d'Investigació Feminista de l'UJI i participa en el projecte «Violència contra las mujeres: una mirada a través de la imagen y la palabra».

També ha col·laborat mitjançant articles i ressenyes amb revistes com ara *Asparkía*, *Investigació Feminista* i *Octubre. Art i Disseny*.

3. *Fábulas feministas* (2003)

Autora: Suniti Namjoshi.

Introducció i traducció d'Ana García Arroyo.

Suniti Namjoshi va nàixer el 1941 a l'Índia, on durant anys va treballar com a funcionària per a l'administració pública. Posteriorment, i durant molt de temps, va ser professora de literatura anglesa a la Universitat de Toronto. És una de les escriptores feministes més reconeguda en l'àmbit del que es coneix com *literatura postcolonial*. Els seus poemes, faules i sàtires han sigut extensament publicats i llegits als Estats Units, l'Índia i Gran Bretanya. Actualment, viu i escriu amb Gillian Hanscombe en un poblet d'East Devon, a Anglaterra. A través del llenguatge artístic, Namjoshi ha dedicat la major part de la seua vida a la lluita feminista, que es fonamenta en la visió íntegra de l'ésser humà, que no està subjecte a dogmes i idees preconcebudes i categories fabricades. Namjoshi, amb hàbil subtilesa i ironia, ens invita a qüestionar un món regit per sistemes binaris de poder i un llenguatge que els fonamenta i representa. La seua herència índia i la seua experiència a Occident es juxtaposen i presenten les diferents realitats d'un món prismàtic. El llenguatge – per a Namjoshi– explora les polaritats de la vida, entreteix la realitat humana i crea espais on

les múltiples idiosincràsies poden ser representades.

Ana García Arroyo (Sant Sebastià, 1963) és llicenciada en Filologia Anglesa per la Universitat de Valladolid. És postgraduada en Literatura i Cultura postcolonial per la Universitat de Barcelona. Ha realitzat un màster a la Universitat Autònoma de Barcelona, en el Departament de Filologia Anglesa, i ha centrat el seu estudi en l'obra de l'autora índia Suniti Namjoshi. És autora d'articles en l'àmbit dels estudis culturals. És membre de l'associació IBACS (Iberian Association of Cultural Studies).

Un clàssic indispensable del feminisme postcolonial. Traduïda per primera vegada a l'espanyol, Suniti Namjoshi ofereix una enginyosa reelaboració de contes de fades, de mites grecs i sànscrits. A través de les seues històries, demostra com l'al·legoria pot constituir una presa de consciència crítica sempre oberta al qüestionament de l'oficialitat.

És la primera vegada que aquesta autora es tradueix a l'espanyol. Per a celebrar aquest esdeveniment, la mateixa Suniti Namjoshi ens regala una reflexió sobre el poder i els seus abusos, tan necessària en el temps que corren, juntament amb una nova faula que apareix publicada ací de manera excepcional.

4. *La magia de lo efímero. Representaciones de la mujer en el arte y literatura actuales* (2003)

Autora: María del Carmen África Vidal Claramonte.

Pròleg d'Almudena Grandes

María del Carmen África Vidal Claramonte és catedràtica de Traducció a la Universitat de Salamanca. Ha publicat llibres i articles sobre qüestions de gènere, traducció, art i literatura, entre les quals trobem *Futuro anterior: reflexiones filológicas sobre el fin de siglo*, *Translation, Power, Subversion* o *La feminización de la cultura*.

Com tots sabem, vivim en una societat que privilegia la imatge sobre qualsevol altra cosa, el significat sobre el significat. L'objectiu d'aquest llibre és reflexionar sobre quines conseqüències té aquesta situació per a la dona, que es creia alliberada però que en realitat se sent avui més vigilada que mai per les persones que el panòptic li imposa a través del cos de la moda, dos constructes que s'aborden com a fenòmens contemporanis tan apassionants com limitadors. El llibre es presenta avalat per un deliciós pròleg d'Almudena Grandes, una escriptora interessada des de sempre per aquestes qüestions.

5. Voces proféticas. Relatos de escritoras estadounidenses de entresiglos (XIX-XX) (2003)

Selecció, traducció i edició crítica: Nieves Alberola i Carme Manuel.

Premi Nacional d'Edició Universitària, 2003.

Nieves Alberola és professora de Literatura Anglesa i Nord-americana a la Universitat Jaume I de Castelló, i membre del Seminari d'Investigació Feminista. La seua labor investigadora se centra tant en les àrees de la literatura anglosaxona com en els estudis de gènere, i en l'encreuament entre ambdues. Entre les seues publicacions destaquen *La Escuela de Nueva York. John Ashbey y la nueva poética americana* (2000) i *Texto y deconstrucción en la literatura postmoderna norteamericana* (2002). Ha coordinat i editat diversos números de les revistes *Asparkía. Investigación Feminista* i *Dossiers feministes*.

Carme Manuel és professora de Literatura Nord-americana a la Universitat de València. Les seues àrees d'investigació se centren en literatura afroamericana i en els estudis de gènere. Entre els títols que ha publicat s'ha d'esmentar: *Mito e innovación en la narrativa estadounidense del Nuevo Sur* i *Guía bibliográfica para el estudio de la literatura de los Estados Unidos* (2001). Actualment és la directora de la Biblioteca Javier Coy d'estudis nord-americans de la Universitat de València.

Aquest volum presenta una selecció de relats d'autores nord-americanes nascudes en el segle XIX, impenitents generadores de nous conceptes en l'àmbit d'un univers domèstic d'identitat femenina que van capgirar el fins aleshores *modus vivendi* de l'altre costat de l'Atlàntic, palanquejat per una societat d'estil patriarcal. L'ordenació cronològica dels textos intenta posar en relleu el desenvolupament gradual de la variada temàtica d'aquesta producció literària de dones, les seues temptatives per dotar de significat tant la realitat quotidiana com la interpretació social, cultural i política del seu entorn històric. Una cuidada aportació de dates i fets biogràfics presten un marc convenient a aquesta literatura espontània i al mateix temps sofisticada, que es va enfrontar obertament o solapadament a reptes encara avui candents.

6. CINEMATERGRAFÍA. La madre en el cine y la literatura de la democracia (2004)

Autora: María José Gámez Fuentes.

Prefaci de Chris Perriam.

María José Gámez Fuentes es va doctorar en Comunicació Audiovisual a la

Universitat de Nottingham (Regne Unit), on va exercir també com a docent. En l'actualitat és professora de Publicitat i Relacions Públiques a la Universitat Jaume I de Castelló i membre del Seminari d'Investigació Feminista i del Centre d'Anàlisi de Comunicació per al Tercer Sector. S'ha especialitzat en crítica cultural i de gènere aplicada als mitjans i a la literatura escrita per dones. Les seues investigacions han aparegut en revistes com *Hispanic Research Journal*, *Archivos de la Filmoteca*, *Cineaste*, *Dossiers feministes* i *Lectora*, entre altres.

María José Gámez Fuentes ha dut a terme una anàlisi brillant d'un dels temes més importants i complexos de les últimes tres dècades del segle xx. Analitza el tema dins dels contextos materialistes –històric, econòmic i cultural– i ofereix a més una perspectiva psicoanalítica dels processos històrics de la construcció de la maternitat en el franquisme, i després considera les diferències i similituds d'aquestes amb els textos fílmics i literaris de l'època. A més de dur a terme anàlisis profundes i originals d'alguns textos clau d'aquella època –per exemple, *Gary Cooper que estás en los cielos*, *Furtivos*, *Mujeres de negro*–, l'autora ofereix un estudi lúcid i fascinant de la narrativització de la democràcia social a Espanya.

Peter W. Evans. Queen Mary. University of London.

Cinematografía ens invita a repensar la maternitat i les seues representacions en el corpus narratiu divers que recull obres literàries i fílmiques i abraça els anys posteriors a la mort de Franco. Amb habilitat i una atenta anàlisi, María José Gámez Fuentes mostra tant les tensions no evidents del discurs representacional com les continuïtats existents entre les narratives de la dictadura i les posteriors. Així, rescata les mares del paper de meres executadores de la ideologia franquista, per a posar de manifest la important funció que exerceixen en la construcció de la democràcia i durant el denominat *període de la transició*. Estem, per tant, davant d'un rigorós (i necessari) estudi cultural que restitueix les mares fictivals dins de la seua especificitat històrica en el context –i el procés certament complex– de la restauració de la democràcia espanyola.

7. *Mujeres maximalistas* (2005)

Selecció, traducció i edició crítica a càrrec de Rosa de Diego i Lydia Vázquez.

Rosa de Diego i Lydia Vázquez són catedràtiques de Llengua i Literatura Francesa a la Universitat del País Basc. Junes han publicat diversos llibres, *De lo grotesco* (Vitoria, Evagraft, 1996), *Humores negros. Del tedio, la melancolía, el esplín y otros aburrimientos*

(Madrid, Biblioteca Nova, 1998), *Taedium Feminae* (Bilbao, Desclée de Brouwer, 1998), *Ellos.com ¡Cómo son los hombres!* (Minerva Ediciones, 2002). S'han interessat també pels *Hombres de ficción* (Madrid, Alianza Editorial, 2005). Entre els seus projectes més immediats figura l'edició d'una obra sobre la dona d'avui.

La literatura ha estat al llarg de la seua història en mans dels hòmens, excepte algun gènere menor en què s'ha deixat intervenir la dona. La màxima ha sigut un terreny exclusiu de l'home. Són cèlebres les màximes de Leonardo da Vinci, La Bruyère o Nietzsche. No obstant això, elles sí que han sigut autores de formes breus. La seua escriptura maximalista ha sigut una referència ideològica i un reflex cultural de les dones de cada època i per a les dones de cada època. Però, es pot afirmar que hi ha una escriptura aforística, maximalista, pròpiament femenina? Aquesta escriptura breu i sentenciosa serà per a elles, per a nosaltres, una espècie d'antídot contra l'avorriment, la submissió, el silenci, la marginació. La dona ha pogut aconseguir així un espai fictici i un temps imaginari de llibertat, de complicitat intel·lectual, de festa formadora. En aquestes pàgines el lector, la lectora, trobarà opinions aptes per a tots els gustos, per a tots els gèneres, sobre infinitat de temes. La dona, a través de l'escriptura maximalista, és exemple de tolerància, model de coexistència, mostra de simpatia genèrica. Aquest llibre, *Mujeres maximalistas (MM)*, és un espai de convivència en harmonia, cosa que tanta falta ens fa en aquest segle XXI.

8. Dones de Bloomsbury (2006)

Autora: Pilar Godayol

Pròleg de Marta Pessarrodona.

Pilar Godayol (Manlleu, 1968) és doctora en Teoria de la Traducció i professora de la Facultat de Ciències Humanes, Traducció i Documentació de la Universitat de Vic. Ha publicat diversos treballs sobre gènere, biografia, literatura artifici i història i teoria de la traducció, entre els quals destaquen *Espais de frontera. Gènere i traducció* (2000), *Veus artificis. Contes* (2001), *Germanes de Shakespeare. 20 del XX* (2003) i *Virginia Woolf. Cinc-centes lliures i una habitació pròpia* (2005).

Dones de Bloomsbury presenta sis perfils biogràfics d'intel·lectuals que van formar part d'un dels grups més sòlids, vius i renovadors del segle xx. Les germanes Virginia Wolf i Vanesa Bell, l'escriptora Vita Sackvill-West, la pintora Dora Carrington, l'aristòcrata Ottoline Morrell i la memorialista i última supervivent Frances Partridge van ser un punt

d'inflexió en àmbits artístics diversos, per la seua obra, pel seu tarannà iconoclasta i per la relació que van nuar entre elles i amb altres personalitats de l'època. Aquest llibre recupera unes veus compromeses, clarividents, transgressores i sovint genials, que han deixat una empremta inesborrable en la cultura contemporània.

9. *Aves sin nido* (2006)

Autora: Clorinda Matto de Turner.

Edició crítica de Dora Sales Salvador.

Pròleg de Sonia Mattalía.

Dora Sales Salvador és professora en el Departament de Traducció i Comunicació de la Universitat Jaume I de Castelló, i coordinadora del Seminari d'Investigació Feminista de la mateixa universitat. Les seues actuals línies d'investigació s'emmarquen en els àmbits de la transculturació narrativa, estudis de comunicació i mediació intercultural, i documentació aplicada a la traducció. Té experiència professional com a traductora literària, especialitzada en l'àmbit de la literatura contemporània. És autora de *Puentes sobre el mundo. Cultura, traducción y forma literaria en las narrativas de transculturación de José María Arguedas y Vikram Chandra*. Nueva Cork/Frankfurt/Berna: Peter Lang, 2004, i ha preparat l'edició crítica de *Balún Canán*, de Rosario Castellanos (Madrid: Cátedra, 2004).

Clorinda Matto de Turner (Cuzco 1854–Buenos Aires 1909) va ser pionera en la literatura llatinoamericana de dones, alhora que precursora dels moviments reformistes i de la lluita dels drets de les dones a Amèrica Llatina. La publicació d'*Aves sin nido* (1889) li va valdre una intensa reacció conservadora davant la qual mai va claudicar. La novel·la, que és considerada per la crítica especialitzada en literatura llatinoamericana com la primera vegada en les lletres hispàniques del continent americà, desplega una intensa protesta social per la situació d'injusta explotació a què es veuen sotmesos els indígenes a Llatinoamèrica, i s'atreveix també a denunciar de forma especial la major pressió a què es veuen forçades les dones dins del col·lectiu indígena. La posició ideològica des de la qual Matto va redactar *Aves sin nido* va obtenir una gran acceptació per part dels cercles liberals, però va dur enfrontaments per part dels sectors conservadors. Per les seues idees de reivindicació social a favor dels drets dels indígenes i de les dones, el llegat vital i literari de Matto s'actualitza en el nostre segle XX. Precursora, compromesa, tenaç, Matto va obrir el camí d'un dels corrents

literaris més importants de la literatura llatinoamericana, l'indigenisme, alhora que suposa un antecedent indefugible del feminisme llatinoamericà.

B) La revista *Asparkía. Investigació feminista*.

Asparkía. Investigació feminista és una publicació anual que apareix en forma de monogràfic i aborda temes enquadrats dins de la investigació feminista i els estudis de gènere amb una perspectiva interdisciplinària. El públic a qui va dirigida, sense ser per això exclusiva per al dit fi, és aquell que es troba constituït per les persones el treball, investigació o interessos de les quals estan vinculats a les finalitats de la revista. Els números monogràfics a què es consagrarà en els següents anys s'exposen al final de la publicació, encara que també està oberta a la recepció de qualsevol tipus de treball original d'índole científica que s'englobe dins de la temàtica ací tractada. Al seu torn, atés que *Asparkía* s'il·lustra amb imatges inèdites creades per dones, ofereix l'oportunitat a les artistes que així ho desitgen de publicar una sèrie pictòrica de la seua obra vinculada amb l'objecte de la nostra investigació.

Asparkía. Investigació feminista, número 1. Any 1992

Edició a càrrec de Rosalía Torrent

Índex:

INFORME

Carmen Fenollosa. «Acercamiento al fenómeno de la desigualdad sexual en la Universitat Jaume I».

ARTÍCULOS

Celia Amorós. «Notas para una teoría nominalista del patriarcado».

Carmen Senabre. «Reinventar la diferencia».

Rosa Ana Clemente. «Familia y crianza: el punto de vista psicológico en cuestión».

María Jesús Izquierdo. «La teoría y el método en la investigación sobre la desigualdad sexual».

Julia Sevilla. «El tiempo: elemento de cambio para la mujer».

Immaculada Beneyto. «Art i feminisme».

Reyes García Burdeus. «Marina Tsvietáieva: soy poeta, no poetisa».

RETRATOS

Rosalía Torrent. «Rigoberta Menchú, india quiché».

TEXTOS

Federica Montseny. «Dos enigmas históricos».

CREACIÓN LITERARIA

Alicia Gil. «Un/a cuento/a».

Ilustraciones de Lidón Fabra

1. Pergamino
2. Manivela
3. Despacho
4. Cactus
5. Poesía
6. La fregona

Asparkía. Investigació feminista, número 2. Any 1993

Edició a càrrec de Rosalía Torrent

Índex:

ARTÍCULOS

Olària, Carme: «La imagen femenina del paleolítico, 15.000 años de historia: mujer, madre y diosa».

Manrique, Susana: «Hatsepsut: el poder absoluto de una mujer en el Egipto de los faraones».

Wasserziehr, Gabriela: «La muerte de lo femenino en la mitología griega».

Alfaro, Carmen: «Antonia Minor: símbolo matronal de las Clarissimae romanas».

Beguiristain Alcorta, María Teresa: «Arte y mujer en la Edad Media».

Ventura Franch, Asunción: «Mary Wollstonecraft: una aproximación a su obra».

Campoy, Adolfo: «Auction: Emily Dickinson, Virginia Woolf y el discurso borderline».

Gil Gómez, Alicia: «Mujer de hoy: mujer tri-violentada».

RETRATOS

Farrell, Mary E.: «Toni Morrison, Norteamericana-Afroamericana».

TEXTOS

Gouges, Olimpe de: «Los derechos de la mujer y de la ciudadana».

CREACIÓN LITERARIA

Vilaroig, Rosa María: «En atardecer, Alesna».

Ilustraciones de Amparo Carbonell

«Ocho miradas para Georgia O'Keeffe».

Asparkía. Investigació feminista, número 3. Any 1994

Edición a cargo de Rosalía Torrent

Monográfico dedicado a *María Zambrano*

Índex:

Mascarell Dauder, Rosa: «Semblanza».

ARTÍCULOS

Bonilla, Alicia B.: «La transformación del logos».

Crespo Massieu: «La revelación por la palabra».

Galindo, Ana: «María Zambrano: ronda psicoanalítica».

Gómez Blesa, Mercedes: «Hacia un nuevo humanismo».

Montes, Elena: «El espejo de Atenea».

Sanchís, Jordi: «Desde la tumba de Antígona».

Santiago, María Fernanda: «La música del llanto».

Urdanibia, Javier: «La filosofía política de María Zambrano».

RETRATOS

Escartín, Teresa: «María Zambrano».

TEXTOS

Zambrano, María: «Las mujeres de Galdós».

CREACIÓN LITERARIA

Bueno, Carmen: «En amorosa incertidumbre».

BIBLIOGRAFÍA

Roig, Ramón: «Bibliografía comentada».

Ilustraciones de Lola Castillo

Portada: La vida del planeta, alienta.

1. Al filo de la aurora
2. Criaturas del aire
3. María
4. Modelando su silencio
5. Las alas ciegas de la noche
6. Todo lo que inspira sin morir

Asparkía. Investigación feminista, número 4. Any 1994

Edició a càrrec de Rosalía Torrent

Índex:

INFORME

Grupo Cala: «Mujeres maltratadas, mujeres maltratadas (una experiencia de trabajo)».

ARTÍCULOS

Yoldi, Virginia: «La etología contra la mujer: el caso de I. Eibl-Eibesfeldt».

Santos Laffitte: «Cuestiones de la alteridad».

Farrell, Mary E.: «Encuentro con Hannah Arent».

Rodríguez, Luisa F.: «Ausencias y presencias: *possession, fire down below*».

Pastor Carballo, Rosa: «Realidad, símbolo y discriminación: la violencia en la construcción de una imagen de mujer».

Martínez Garrido, Elisa: «Modelos sentimentales en el melodrama y en la narrativa femenina de lo italiano».

Moliner, María: «Una reflexión acerca de la psiqué de la mujer contemporánea a través de la voz femenina en la literatura. Las mujeres de Mercè Rodoreda».

RETRATOS

Larrauri, Maite: «Una de mis mayores (Presen Sáez)».

TEXTOS

Luxemburg, Rosa: «El voto femenino y la lucha de clases»

CREACIÓN LITERARIA

Santiago Bolaños, María Fernanda de: «La noche de Alcestes».

Ilustracions de Pilar Dolz

Asparkia. Investigació feminista, número 5. Any 1995

Edició a càrrec de Rosalía Torrent

Monogràfic dedicat a *Arte y estética*

Índex:

ARTÍCULOS

Pérez Carreño, Francisca: «Drama y espectador en Artemisa Gentileschi».

Mínguez, Víctor: «La imagen de la mujer americana en el arte y en la emblemática novohispana: los espejos regios».

López, Elena: «Mujeres en la Real Academia de Bellas Artes de San Carlos de Valencia 1768-1849».

García, Carmen: «Actriz, moral y rebeldía en la cultura del siglo XIX».

Torrent, Rosalía: «Mujeres y diseño industrial: la escuela de la Bauhaus».

Caballero Guiral, Juncal: «Mujer y surrealismo».

Alberola Crespo, Nieves: «La representación de una ausencia: el problema de la identidad femenina en las obras de Cindy Sherman, Hanna Collins, Susy Gómez y Judy Olausen».

ANÁLISIS CRÍTICO

Ríos Lloret, Rosa E.: «En torno a *Ídolos de perversidad*».

RETRATOS

Díaz, Marcelo: «De musas a compañeros».

TEXTOS

Sor Juana Inés de la Cruz: «Poemas».

CREACIÓN LITERARIA

González Felip, Marisol: «Quadern de la por».

Ilustraciones de Estrella Suárez. Serie de ilustraciones «Natura»

Asparkía. Investigació feminista, número 6. Any 1996

Edició a càrrec de Rosalía Torrent

Monogràfic dedicat a *Mujer, mujeres: arte y cultura*.

Índex:

PONENCIAS

Gil, Alicia: «Presentación».

Puleo, Alicia H.: «Filosofía y género».

Escribano López, Purificación: «La mujer en la sombra de la ciencia».

Gómez Valverde, Lidia: «La mujer no existe... insiste por existir».

Martínez Benlloch, Isabel: «Subjetividad, transmisión y género».

Leira, Ana María: «La escritura, la mujer y el mal».

Olària, Carmen: «El arte y la mujer en la prehistoria».

Padró, Josep: «La dona en l'antic Egipte».

Marín, Joan Manuel: «Mujer: mito, tragedia y cotidianeidad».

Esclapés, Rosalía: «La mujer en la Antigüedad clásica».

Beguiristain, María Teresa: «Arte y mujer en la cultura medieval renacentista».

Torrent, Rosalía: «Mujeres e imágenes de mujeres en la vanguardia histórica».

Senabre Llabata, Carmen: «Crisis de la modernidad, crisis de géneros».

Rubio, Ana: «El tiempo y el espacio en la garantía de los derechos».

INTERVENCIONES

Moliner, María: «La mujer y la literatura».

Vilarroig, Rosa María: «La mujer en la literatura».

Burguera Nadal, María Luisa: «La mujer en la lectura».

Ilustraciones a cargo de Lidón Fabra

Asparkía. Investigació feminista, número 7. Any 1996

Edició a càrrec de Nieves Alberola

Monogràfic dedicat a *Mestizaje, carácter híbrido y pluriculturalismo*.

Índex:

ARTÍCULOS

Sherwood, Ken: «Mestizaje racial y el lenguaje de la etnicidad: hacia una poética híbrida».

Gómez Reus, Teresa: «Escribir/pintar/pensar desde la hibridez. Apuntes sobre creaciones indio-americanas en la era del pluriculturalismo».

Tejeda Martín, Isabel: «Do Amaral, Modotti, Izquierdo, Kahlo: cuatro artistas en América».

Díaz de Rábago, Carmen: «Resistencia cultural del Islam bajo dominio cristiano: el papel de las mujeres musulmanas».

Linda Reza, Alma: «Indias y criollas: la mujer en la sociedad novohispana».

Núñez, Susan E.: «Alice Walker: una voz que denuncia la mutilación genital femenina como ejemplo de literatura comprometida».

Servén Díez, Carmen: «Novela rosa, novela blanca y escritura femenina en los años cuarenta: la evolución de Carmen de Icaza».

Esteve Fernández, Ana Pilar: «El concepto de género desde una perspectiva anarcodadaísta».

TEMAS VALENCIANOS

Gimeno Sanfeliu, María Jesús: «La mujer privilegiada en el Antiguo Régimen: La subordinación».

ANÁLISIS CRÍTICO

Meseguer, Lluís: «La dama oculta. Identitat i anonimat de María Lejárraga».

RETRATOS

Lockwood, Tara & Gaffney, Barbara: «Marie Laveau: la reina del vudú».

TEXTOS

Pisan, Christine de: «Le livre de la Cité des Dames (fragmentos)».

Benedict, Salli: «Tsiakotsiakwin Okahra (El cuento de la serpiente de agua)».

Ilustraciones de Pilar Dolz

Asparkía. Investigació feminista, número 8. Any 1997

Edició a càrrec de Nieves Alberola

Monogràfic dedicat a *Violencia de género*

Índex:

ARTÍCULOS

Roberts, Marjorie: «Tensión en el hogar: mujeres y violencia doméstica».

Navarro Mateo, María José: «La narración de la violencia».

Palmer, Juan Carlos: «Literatura desde la exterioridad salvaje: el descubrimiento de la voz silenciada de la esclava afroamericana».

Matas Llorente, Manuela: «Relaciones de poder y metáforas de la violencia en tres tipos de narraciones de esclavas. Harriet Jacobs, *Incidents in the Life of a Slave Girl*; Mattie Griffiths, *Autobiography of a Female Slave*; y H. Mattison, *The Octoroon, A Tale of Southern Life*».

Aliaga Rodrigo, Ester: «Mujeres y violencia en Irlanda del Norte. Reflejo literario en las narraciones cortas de Fiona Barr y Brenda Murphy».

Martín, Salustiano: «“La loca en el desván”: Consecuencias psicológicas de la violencia patriarcal en algunas novelas del siglo XX».

Crespo Massieu, Antonio: «La belleza cruel».

Segovia, Raquel: «Violencia juvenil en el cine norteamericano y europeo de los noventa».

RETRATOS

Alberola, Nieves i Laghrich, Saloua: «Fátima Mernissi».

TEXTOS

Mernisi, Fátima (narradora) i Heron, Lila (versión): «La hija del mercader y el hijo del Sultán».

CREACIÓN LITERARIA

Cuentos populares de la tradición fang: «La mujer otogwan. El hombre que rompió su promesa».

Ilustraciones de Julia Galán

Asparkía. Investigació feminista, número 9. Any 1998

Edició a càrrec de Nieves Alberola i Rosalía Torrent

Monogràfic dedicat a *Temas de actualidad*

Índex:

ARTÍCULOS

Ortega, Félix: «Imágenes y representaciones de género».

Tobío, Constanza: «Roles de género y la relación familia-empleo».

Giménez Adelantado, Ana: «Metamorfosis. Reflexiones sobre el asociacionismo de las mujeres gitanas en la década de los 90».

Dunne, Gilian A.: «Pioneras tras los umbrales: hacia un mayor equilibrio en la organización del trabajo entre parejas».

Ramos, María Dolores: «Un compás para trazar una sociedad igualitaria. La labor de la

librepensadora Belén Sárraga entre 1897 y 1909».

Valeije, Inma: «La mujer y el Derecho Penal».

Cambrón, Ascensión: «La participación femenina en la actividad política».

TEMAS VALENCIANOS

Domingo Pérez, Concha y Viruela Martínez, Rafael: «Mujer y economía irregular».

Burguera, Mónica: «Del hogar a la fábrica. El trabajo de las maquinas en el declive de la sedería valenciana».

JORNADAS Y SEMINARIOS

Urios Moliner, Santiago: «La promoción de la igualdad: un desafío común para los hombres y las mujeres».

RETRATOS

Larrote Zacarés, Nacho: «Carmen de Burgos “Colombine”».

TEXTOS

Wollstonekraft, Mary: «Vindicación de los derechos de la mujer».

CREACIÓN LITERARIA

Borja, Margarita: «Ciudadanas de philia».

Il·lustracions de Pepa López Porquet. Sèrie de fotografies «L'escena de la memòria».

Asparkía. Investigació feminista, número 10. Any 1999

Edició a càrrec de Nieves Alberola i Rosalía Torrent

Monogràfic dedicat a *La seducción*

Índex:

ARTÍCULOS

Marín Torres, Joan M.: «Compendio de seducción».

Boix Jovaní, Alfons: «La seducción femenina a través de la literatura medieval».

Vázquez, Lydia: «La seducción y los savoir-vivre o el arte de ser malvado pero educado».

Pedraza, Pilar: «La madre vampira».

Diego, Rosa de: «El tercer sexo».

Rodríguez Magda, Rosa María: «Seducción y verdad. Una relectura feminista de Michael Foucault».

Martínez Collado, Ana: «La mujer y la seducción en el universo de la representación en la década de los 80 y 90».

ENTREVISTAS

Lipovetsky, Gilles (entrevistado por N. Alberola, J.M. Marín, S. Reverter y J.M. Ros): «En torno a la seducción».

RETRATOS

Sales, Dora: «Jeanne Moreau, rostro de seducción».

CREACIÓN LITERARIA

Lucas, Olga: «Venturas y desventuras de una seductora involuntaria».

Alberola, N., Navarro, E. i Torrent, R. (selecció comentaris): «Escribir la seducción».

Ilustraciones de Isabel Oliver

Asparkía. Investigació feminista, número 11. Any 2000

Edició a càrrec de Sonia Reverter i Nieves Alberola

Monogràfic dedicat a *La filosofia*

Índex:

ARTÍCULOS

Camps, Victoria: «Filosofía y cultura feminista».

Birulés, Fina: «Una política de la memòria?».

Luna, Lola G.: «De la emancipación a la insubordinación: de la igualdad a la diferencia».

Puleo, Alicia H.: «Luces y sombras del ecofeminismo».

Campillo, Neus: «Mujer y verdad: notas sobre la historicidad de la “diferencia de los sexos”».

González Suárez, Amalia: «La justicia y las mujeres en la filosofía de Platón».

Burgos Díaz, Elvira: «Afirmando las diferencias. El feminismo de Nietzsche».

Tafalla, Marta: «Filosofía a la bestreta (a propòsit de la idea d'utopia de T. W. Adorno)».

López Sáez, M. Carmen: «Filosofía hermenéutica y género».

RETRATOS

Reverter Bañón, Sonia: «Ágnes Heller: la elección de una vida».

CREACIÓN LITERARIA

Ochoa Bravo, Carmen: «Cuando la memoria llueve».

TEXTOS

Beauvoir, Simone de: «El segundo sexo (fragmento)».

Ilustraciones de Carmen Ochoa Bravo. Serie de fotografías: «El tiempo detenido»

Asparkía. Investigació feminista, número 12. Any 2001

Edició a càrrec de Sonia Reverter

Monogràfic dedicat a *Género, ciencia y tecnología*

Índex:

ARTÍCULOS

- Alemany, Carme: «Les principals aportacions feministes a l'anàlisi de la tecnologia».
- Alcañiz, Mercedes: «Cambio tecnológico y género: planteamientos y propuestas».
- Reverter Bañón, Sonia: «Reflexiones en torno al ciberfeminismo».
- Díaz, Capitolina: «Las internautas de los institutos. “Chateo” y “navegación” como diferencias de género en la Red».
- Nomdedéu Moreno, Rosario: «Mujeres y matemáticas».
- Rubio Herráez, Esther: «Pensamientos femeninos en los albores de la nueva Filosofía Natural».
- Solsona Pairó, Nuria: «Itinerarios epistemológicos de las científicas a lo largo de la historia».
- Cabré i Pairet, Montserrat: «Autoridad e historia. El proyecto historiográfico de las médicas estadounidenses, 1925-1940».
- Ortiz Gómez, Teresa; Ana Távora; Ana Delgado i Lola Sánchez: «Ser mujer y médico en la España de los años sesenta».

RETRATOS

- Caballero Guiral, María Juncal: «Lynn Margulis: la vida como libertad y cooperación».

CREACIÓN LITERARIA

- Farrell, Mary: «Naturalmente».

TEXTOS

- Fox Keller, Evelyn: «Reflexiones sobre género y ciencia (fragmento)»

Ilustraciones de Pilar Moreno. Serie de fotografías «Geometría en la sombra».

Asparkía. Investigación feminista, número 13. Any 2002

Edició a càrrec de Dora Sales

Monogràfic dedicat a *Mujer y (post)colonialismos*

Índex:

ARTÍCULOS

Nuria Casado i Gual: «Claudia Jones a través de Winsome Pinnock. Retrat d'un retrat teatral».

María José Coperías Aguilar: «Colonialismo y postcolonialismo en *Wide Sargasso Sea* de Jean Rhys».

Pauline Dodgson-Katiyo: «Revisiones históricas en femenino: *Indigo*, de Marina Warner».

Malika Embarek López: «En los márgenes: diálogo imaginario entre una traductora y su autor».

Gonzalo Fernández Parrilla: «Alteridades idénticas a nosotros mismos: una experiencia de traducción».

Pilar Godayol: «Soy, soy, yo?: escritura, identitat xicanista».

Felicity Hand: «Raíces profundas: indias y británicas a la vez».

M. Dolores Herrero: «*Maniquí*, de Jean Rhys, o el potencial subversivo de la otredad femenina».

M. Carmen África Vidal Claramonte: «El cuerpo colonizado».

Chris Weedon: «Historia, voz y representación en el feminismo postcolonial: las mujeres indígenas en Australia».

Gina Wisker: «Pasajes: la obra de autoras sudasiáticas en Gran Bretaña».

Amina Yaqin: «Desbaratar la nación: modelamiento genérico de la poesía urdu».

RETRATOS

Pilar Godayol: «Gloria Anzaldúa: consciència de mestissa».

CREACIÓN LITERARIA

Francesc Ligorred: «Mujeres mayas: Tradición y poesía».

TEXTOS

Gayatri Chakravorty Spivak: «Puede hablar la subalterna (fragmento)».

Ilustraciones de Rashmi Poddar. Serie de fotografías Devi: el eterno femenino.

Asparkía. Investigación feminista, número 14. Any 2003

Edició a càrrec de María José Gámez i Ana María Rivas

Monogràfic dedicat a *Configuraciones del género en tiempos de cambio.*

Índex:

ARTÍCULOS

- Mercedes Alcañiz: «Género, cambio social y desarrollo».
- Ventura Checa Salazar y Sally Cid del Prado Rendón: «Nueva Masculinidad: identidad, necesidades humanas y paz».
- Sonia Reverter Bañón: «Reflexions filosòfiques sobre la violència contra les dones».
- María José Gámez Fuentes: «Género, representación y medios: una revisión crítica».
- Esther Blázquez Chaves: «Las “nuevas” heroínas del cine de acción: Lara Croft y Los Ángeles de Charlie».
- María Victoria Carrillo Durán: «La cultura del adelgazamiento a través de la “imagen” física: reflexiones y caso práctico».
- Carme Olària: «Naixement, vida i mort de la sacralitat femenina. La interpretació de

las cosmogènies androlàtiques i la repercusió de l'actual concepte de gènere».

- Rosa Monlleó Peris: «Educación y moral de clases. Los espacios de la sociabilidad de la mujer en Castellón durante el período restauracionista».
- Miren Llona: «La realidad de un mito: la aspiración de ascenso social de las modistillas, en el Bilbao de los años veinte y treinta».
- Mary E. Farrell: «La envergadura del silencio».

RETRATOS

- Nieves Alberola: «El galimatías de Susan Sontag, *la belle dame sans merci* de las letras norteamericanas».

CREACIÓN LITERARIA

- Rosa María Vilarroig Colomé: «Eloísa, “muere por hablar”».

TEXTOS

- Donna J. Haraway: «Las informáticas de la dominación».

Ilustraciones de María Olmeda

Asparkia. Investigación feminista, número 15. Any 2004

Edició a càrrec de Rosalía Torrent, Dora Sales i Sonia Reverter

Monogràfic dedicat a *Migraciones*

ARTÍCULOS

- Carmen Gregorio Gil: «Entre la inclusión y la exclusión de la ciudadanía: procreadoras, madres y personas».
- Kira Bermúdez Anderson i Adriana Kaplan Marcusán: «Mujeres, diversidad y diálogo: de caminos y fronteras».
- Carmen Miguel Juan: «Inmigrantes irregulares: colectivo silenciado. La ley de extranjería en España como construcción jurídica de la exclusión».
- Carmen Ochoa Bravo i Carmen Fernández Herráez: «Contando en primera persona: los pueblos se vacían y las ciudades se llenan».
- Carmen Valero Garcés: «La voz que nos entiende tiene rostro de mujer: notas sobre el papel de la mujer inmigrante como mediadora entre lenguas y culturas».
- Alain Montclair: «Inmigración: la situación de las mujeres turcas y magrebíes en los barrios guetos del este de Francia».
- Remedios Martínez Verdú: «Migraciones y mujer en el mundo mediterráneo».
- Mohamed El-Madkouri Maataoui: «Mujer árabe y prensa española: representaciones de un colectivo migrante».
- Emma González González: «Mujeres en el Éxodo: identidad, nacionalismo y género en el judaísmo bíblico antiguo».

- Patrícia Soley Beltran: «In-transit: la transexualidad como migración de género».
- Juan Francisco Fandos: «Transacciones».

RETRATOS

- Dora Sales: «Las hijas del Sol, mujeres con pasaporte mundial».

TEXTOS

- Carmen Gregorio Gil: «Migración femenina. Su impacto en las relaciones de género».

CREACIÓ LITERARIA

- Jacinta Negueruela Ceballos: «Migraciones».

Ilustraciones de Reyes Lliberós. Series «Simientes y Guisantes», «Eixida dels medis socials i familiars».

Asparkía. Investigació feminista, número 16. Any 2005

A partir d'aquest número, *Asparkía* comença a estar indexada en el catàleg LATINDEX, per això el seu format s'adequa a les normes establides per aquest. La Direcció, Secretaria, Comitè de Redacció i Consell Assessor queden com segueix:

DIRECTORA

Sonia Reverter Bañón (*Universitat Jaume I de Castelló*)

SECRETÀRIA

M. Juncal Caballero Guiral (*Universitat Jaume I de Castelló*)

COMITÉ DE REDACCIÓ

Mercedes Alcañiz Moscardó (*Universitat Jaume I*); Rosa M. Cid López (*Universidad de Oviedo*); Mary Farrell Kane (*Universitat Jaume I*); M. José Gámez Fuentes (*Universitat Jaume I*); Pascuala García Martínez (*Universitat de València*); Begoña García Pastor (*Universitat Jaume I*); Pilar Godayol i Nogué (*Universidad de Vic*); Marina López Martínez (*Universitat Jaume I*); Jordi Luengo López (*Universitat Jaume I*); Glòria Marcos Martí (*coordinadora d'Esquerra Unida del País Valencià*); Carmen Olària i Puyoles (*Universitat Jaume I*); Alicia H. Puleo García (*Universitat de Valladolid*); Elisa Sanchís Pérez (*bibliotecària, Direcció General de la Dona, València*); Patrícia Soley Beltran (*Universitat Ramón Llull de Barcelona*); Alba Varela Lasheras (*Librería Mujere., Madrid*); Asunción Ventura Franch (*Universitat Jaume I*); Lydia Vázquez Jiménez (*Universitat del País Basc*).

CONSELL ASSESSOR

Judith Astelarra Bonomí (*Universitat Autònoma de Barcelona*); Neus Campillo Iborra (*Universitat de València*); M. Ángeles Durán Heras (*CSIC*); Julia García Maza (*CSIC*); M. Jesús Izquierdo Benito (*Universitat Autònoma de Barcelona*); Maribel Martínez Benlloch (*Universitat de València*); Anna M. Moix (*escriptora*); Carme Riera (*escriptora*); Carme Senabre Llabata (*Universitat de València*); Julia Sevilla Muñoz (*Universitat Complutense de Madrid*).

Monogràfic dedicat a *Representaciones feministas para una simbología de la alteridad*.

Edició a càrrec de Jordi Luengo i Marina López

Índex / Summary:

ARTÍCULOS

- M. Soledad Arnau Ripollés:
«Otras voces de mujer: el feminismo de la diversidad funcional»
«Other Women's Voices: The Feminism of Functional Diversity»
- Javier Barreiro:
«La Fornarina y el origen de la canción española»
«*La Fornarina and the origins of the song in Spain*»
- Erika Bornay:
«¿Quién teme a Tamara de Lempicka?»
«*Who's afraid of Tamara de Lempicka?*»
- Isabel Clúa Ginés
«Cuando Galatea es Pigmalión: la artificialización de la identidad femenina en el *fin-de-siècle*»
«*When Galatea is Pygmalion: The Artificialization of Women's identity in the Fin-de-siècle*»
- Alicia García Ruiz:
«*Quo tendas anagogia: Viridiana o la historia de un inconsciente*»
«*Quo tendas anagogia: Viridiana, or the Story of a Thoughtless Man*»
- Belén Martín Lucas:
«Saris, kimonos y otros fetiches de la feminidad: el viejo orientalismo en el mercado global»
«*Saris, Kimonos and other Feminine Fetishes: Old Orientalism in the Global Market*»
- Carmen Mata Barreiro:
«Las escritoras inmigrantes en Québec: labor de la memoria, voluntad de exploración»
«*The writing by immigrant women in Québec: work of memory construction, will of exploration*»
- Rubén J. Montañés:
«Misoginia i riure de masses: la dona en la comèdia atenenca».
«*Misogyny and Mass Laughter: Women in Athenian Comedy*»

Sumari

—*Vinolentia*.—Garlería.—Afán de dominio.—Desvergüenza y tendencia a la infidelidad.—

Conclusiones y reflexiones.

- Juan Ráez Padilla:

«(K)arma nuclear de de(con)strucción masiva: instrumentalización y revisión de la simbología de género en la caracterización simbólico-tradicional de los cuatro elementos (tierra, agua, aire y fuego)»

«Nuclear (k)arm(a)s of mass de(con)struction: instrumentalization and revision of gender symbolism in the traditional symbolic characterization of the four elements (earth, water, air and fire)»

- Sofía Rodríguez López:

«Mujeres perversas. La caricaturización femenina como lenguaje del poder entre la guerra civil y el franquismo»

«The Caricaturisation of Women as the Language of Power between the Spanish Civil War and Francoism»

- Meri Torras:

«Más paradojas que ofrecer: propuestas para una política *queer*»

«Further paradoxes on offer: proposals for a queer policy»

TEMAS VALENCIANOS

María José Frau Llinares y Natalia Papí Gálvez:

«Mujer y mercado de trabajo»

«Woman and Job Market»

RETRATOS

- Alba Varela:

«La herencia de mi abuela: Dolores Pérez López, librera feminista»

«My grandmother's legacy: Dolores Pérez López, a feminist bookseller»

TEXTOS

- Inocencia Gutiérrez:

«Feminismo puro»

«Pure Feminism»

CREACIÓN LITERARIA

- «Compartir poesía» en Entredós

«Poemas de relaciones entre mujeres»

«Poems about Relations between Women»

Ilustraciones de Mabel Ramos Marcos

Portada: La força

El niu

Engranatge

Equilibre
Falta més
Empenymment
El bosc
Viuda de guerra

• ***Asparkía. Investigació feminista, número 17. Any 2006***

Edició a càrrec de Rosa Monlleó i Jordi Luengo

Monogràfic dedicat a *Identidad Femenina y sociabilidad*

Índex / Summary:

ARTÍCULOS

- Rosa María Capel Martínez:
«Las mujeres de la Matritense: un ejemplo de asociacionismo ilustrado»
«*The Women of La Matritense: an Example of Erudite Association Activity*»
- Luz Sanfeliu Gimeno:
«Sociabilidad en el republicanismo blasquista. Un lugar de encuentro entre los géneros»
«*Sociability in Blasco Ibáñez's Republicanism. A Meeting Point between Genders*»
- Mónica Moreno y Alicia Mira:
«Mujeres y sociabilidad laica (1875-1931)»
«*Women and secular sociability (1875-1931)*»
- Jordi Luengo López:
«Tazas calientes manchadas de carmín. Mujeres de cafés en la bipolaridad moral del espacio público (1890-1936)»
«*Hot, lipstick-stained cups. Café Women in the Moral Bipolarity of the Public Space (1890-1936)*»
- Enrique Encabo Fernández:
«Las señoritas wagnerianas... imagen de la mujer ante la “música del porvenir”»
«*Wagnerian young women... the image of women vis-à-vis the “music of the future”*»
- Shirley Mangini:
«El Lyceum Club de Madrid: un refugio feminista en una capital hostil»
«*The Lyceum Club's Madrid: a feminist refuge in a hostile capital*»

- Eva Alcón Sornichero:
«Resistencia y compromiso de las mujeres antifascistas»
«Anti-Fascist Women's Resistance and Commitment»
- Rosario Ruiz Franco:
«María Telo y la participación de mujeres juristas en la Comisión General de Codificación (1973 -1975)»
«María Telo and the Participation of Female Jurists in the General Codification Commission (1973 -1975)»
- Marina López Martínez:
«Novela negra, madre nutricia y espacios de sociabilidad: bodegones escritos en femenino»
«The crime novel, the nurturing mother and spaces of sociability: Still lives written in the feminine»

TEMES VALENCIANS

- Rosa Monlleó Peris:
«Moda y ocio en los felices años veinte. La maternidad moral de las mujeres católicas en Castellón»
«Fashion and leisure in the roaring twenties. Moral maternity of Catholic women in Castellón»

RETRATS

- Clara Obligado:
«Azucena Villaflor; la madre del pañuelo blanco»
«Azucena Villaflor, the woman with the white headscarf»

TEXTOS

- Carmen Haro de Arellano:
«Dios y los hombres... (y la mujer)»
«God and men... (and woman)»

CREACIÓN LITERARIA

- Nati Comas
«Abedecedarario insomne»
«Insomniac Alphabet»

Ilustraciones de Isabel Asensio Andrés

Portada: Dança.

1. Marxa
2. Encercades
3. Ciutadel·la

4. Multitud
5. Espiral
6. Teulades
7. Parabòliques
8. Cofre sagrat
9. Gènesi
10. Alwok

C) La revista *Dossiers feministes*

Dossiers Feministes és una publicació anual que apareix en forma de monogràfic i aborda aquells temes enquadrats dins de la investigació feminista i els estudis de gènere amb una perspectiva interdisciplinària. El públic a qui va dirigida, sense ser per açò exclusiva per al dit fi, és aquell que es troba constituït per les persones el treball, investigació o interessos de les quals estan vinculats a la finalitat de la revista. Els números monogràfics als quals es consagrarà en els següents anys s'exposen al final de la publicació, encara que també està oberta a la recepció de qualsevol tipus de treball original d'índole científica que s'englobe dins de la temàtica ací tractada.

***Dossiers feministes*, número 1. Any 1998**

Mujeres y literatura

Edició a càrrec de Nieves Alberola, María Pilar Moliner i Rosalía Torrent

Índex:

- Moliner i Marín, María Pilar: «¿De qué hablamos las mujeres? Temática y voz en la narrativa femenina contemporánea».
- Prado Pérez, José Ramón: «Implicaciones socio-políticas y culturales de la relación entre lo público y lo privado en la literatura inglesa contemporánea».
- Golpe Trelles, Purificación: «*Sense and Sensibility* de Jane Austen: validez de una perspectiva femenina».
- Carretero, Margarita: «¿Las chicas son guerreras? Recepción femenina de *The Lord of the Rings*».
- Yborra Aznar, José Juan: «De la liberación y del fracaso. La mujer en la ficción de José Manuel Caballero Bonald».

- Servén, Carmen: «Margarita Nelken: feminismo y creación narrativa en los años veinte».
- Farrell, Mary E.: «La voz, los pies y la educación de la mujer entre dos culturas».

Dossiers feministes, número 2. Any 1999

Diosas y vírgenes. Una iniciación histórica de las mujeres vistas por la religión

Edició a càrrec de Nieves Alberola i Rosalía Torrent

Índex:

- Presentación: «Deeses i verges: una iniciació històrica de les dones vistes per la religió».
- Olària, Carmen: «L'analogia entre els cicles naturals i les dones: aparició del mite creatiu».
- Olària, Carmen: «La deesa mare i les primeres cosmogènies religioses».
- Irriarte, Ana: «Las diosas de la familia olímpica».
- Irriarte, Ana: «Los misterios de Ceres y las vírgenes vestales».
- Gil, Alicia: «La configuración del género a través de los ojos y de la palabra de Dios».
- Manyanós, A. i Quevedo, I.: «Les concepcions religioses en el món indoeuropeu».
- Díaz de Rábago, Carmen: «El Islam y las mujeres andalusíes: musulmanas de la Península Ibérica».
- Díaz de Rábago, Carmen: «De vírgenes a demonios: las mujeres y la iglesia durante la Edad Media».
- Morant, Isabel: «Discursos sobre la feminidad».
- Monlleó, Rosa: «La revolución liberal y el voto femenino. La religión como instrumento de poder».
- Monlleó, Rosa: «La mujer en el régimen de Franco. La liberación de la teología y la teología de la liberación».

Dossiers feministes, número 3. Any 1999

El silencio en la comunicación humana

Edició a càrrec de Mary Farell i Dora Sales

Índex:

- Farrell, Mary: «El silencio en la comunicación humana».
- Ventura Franch, Asunción: «El silencio de género en el derecho constitucional. La Constitución española de 1978».

- Gallench, Laura y Ortiz, Nuria: «Silencio y violencia en *Fargo*».
- Díaz de Rábago, Carmen: «El silencio como ornato: Las mujeres en la historia medieval europea».
- Sales, Dora: «En la gran boca que se ha perdido el habla: El silencio de la transculturación».
- Raga, Francisco: «Silencio, género e imagen social. Una aproximación desde la etnografía de la comunicación».
- Palacios-Garoz, José Luis: «Música callada, silencio sonoro».
- Martínez Guzmán, Vicent: «El silencio como interpretación: paz y conflicto».
- Russel, Elizabeth: «Censurar lo femenino, silenciar a la mujer».
- Moliner, María Pilar: «Silencio y comunicación en la creación literaria: Alice Walker y Carmen Martín Gaité».
- Antón, Amador: «El argumento del silencio: El tránsito de la poesía a la filosofía».
- Clemente, Rosa Ana: «Crecer en el silencio: la problemática de los niños sordos en un mundo de oyentes».

Dossiers feministes, número 4. Any 2000

Platós y plateas. Mujeres y violencia en los espacios cinematográfico y escénico

Edició a càrrec de Nieves Alberola i Rosalía Torrent

Índex:

- Crespo Massieu, Antonio: «Los rostros de Antígona».
- Pedraza, Pilar: «Pigmalión y las mujeres minerales».
- Borja, Margarita: «Cuerpo y palabra en el espacio: reescribir la ciudadanía de Hécuba y Las Troyanas (desde una visión escénica contemporánea)».
- Benet Ferrando, Vicente J.: «Violencias cercanas».
- Agut i Clausell, Fàtima: «Papers de dona en els textos dramàtics europeus. Papers de dona en l'obra de Carles Pons».
- Sanz Gil, Mercedes i López Martínez, Marina: «El teatro de Colette o cómo conseguir un buen partido: *Gigi*».
- Ozieblo, Bárbara: «“Para ser libre”. La angustia de la violencia en las obras de Susan Glaspell y Sophie Treadwell».
- Serra, Rosaura i Villanueva, María Luisa: «La figura de la mujer y el discurso de las emociones en la filmografía de Rohmer».
- Gámez Fuentes, María José: «Violencia social/violencia física en *Gary Cooper que estás en los cielos* (Pilar Miró, 1980)».

- Fandos, Juan Francisco: «¿Qué han hecho ellas para merecer esto?»

Dossiers feministes, número 5. Any 2001

La construcción del cuerpo: una perspectiva de género

Edició a càrrec de Sonia Reverter Bañón

Índex:

- Pastor Carballo, Rosa: «Violencia de género: construcción del cuerpo e identidad».
- Forastelli, Fabricio: «La teoría *queer* y la construcción de identidades políticas».
- Reverter Bañón, Sonia: «Modificación del cuerpo: ¿parodia o subversión?»
- Ballester, Rosa: «La salud de las mujeres: modelos históricos, saberes y prácticas».
- Pascual Soler, Nieves: «La construcción visual y textual del cuerpo desde la enfermedad de la anorexia».
- Torrent, Rosalía: «Tensiones: cuerpos de mujeres y arte contemporáneo».
- Caballero Guiral, Juncal: «Tensiones: el cuerpo de la mujer en el surrealismo».
- Vázquez, Lydia: «Anatomía del cuerpo enamorado».
- Rivera Garretas, María-Milagros: «La capacidad femenina de ser dos: su dignidad y su padecimiento».
- Gámez Fuentes, María José: «El cuerpo materno en la cultura occidental: una aproximación a diferentes enfoques teóricos».
- Gauli Pérez, Juan Carlos: «El cuerpo impreso».
- Luengo López, Jordi: «Cuerpos femeninos y cuerpos feministas vistos a través de la prensa española de principios del siglo XX».
- René P. Garay y Raúl E. Romero: «En busca del modernismo sáfico en la poesía portuguesa del siglo XX».

Dossiers feministes, número 6. Año 2002

Masculinidades. Mitos, (de)construcciones y mascaradas

Edició a càrrec de Nieves Alberola i María José Gámez

Índex:

- Bonino, L.: «Masculinidad hegemónica e identidad masculina».
- Millington, Mark: «Historias de deseo, amor y masculinidad en Cristina Peri Rossi y Elena Poniatowska».
- Diego, Rosa de: «Figuras de Hombre».
- Bartrina, F.: «La (de)construcció de la masculinitat en el teatre de David Mamet».

- Esteso Martínez, Santiago: «Los excluidos de la masculinidad. Espacio nacional y regulaciones sexuales en Cuba».
- Power, Kevin: «Tres machos americanos sin maquillaje: Jackson Pollock, James Lee Byars y David Salle».
- Forastelli, Fabricio: «Masculinidad, homosexualidad y exclusión. Sobre la muestra *Héroes caídos* del Espai d' Art Contemporani de Castelló».
- Diego, Rosa de: «Masculinidades proto-queer en el cine español».
- Alfeo Álvarez, Juan: «Evolución de la temática en torno a la homosexualidad en los largometrajes españoles».
- Aliaga, Juan Vicente: «Los hombres de Pasolini. Virilidad y juventud en la obra de un homosexual italiano».
- Lázaro Reboll, Antonio: «Masculinidades genéricas: Tomas criminales en *La semana del asesino* (Eloy de la Iglesia, 1972) ».
- Rey, Juan: «Todo lo que el hombre tuvo que aprender de la mujer para ingresar en el Olimpo del consumo».
- Navarro i Miralles, Joan Miquel: «Les noves masculinitats com a alternatives a la violència».

Dossiers feministes, número 7. Any 2003

No me arrepiento de nada. Mujeres y música

Edició a càrrec de Nieves Alberola, Juncal Caballero i Dora Sales

Índex:

- Viñuela Suárez, Laura: «La construcción de las identidades de género en la música popular».
- Farrel Kane, Mary: «Las mujeres, a ritmo de jazz».
- Piñero Gil, Carmen Cecilia: «La transgresión de Euterpe: música y género».
- Piñero Gil, Eulalia: «Las óperas feministas de Gertrude Stein».
- Martín Alegre, Sara: «La fuerza escocesa y la diva: Annie Lennox, Shirley Manson y Sharleen Spiteri».
- Martínez, Silvia: «Decibelios y testosterona: una aproximación a las imágenes de género en el rock y el *heavy metal*».
- Luengo López, Jordi: «Tanguistas de una bohemia olvidada».
- Shea, David: «Lo que queda del Frente Popular estadounidense en voz de mujer».

Dossiers feministes, número 8. Año 2005

Humor y mujeres: *¿lo pillas?*

Edició a càrrec de Juncal Caballero, Begoña García i Ana Giménez

Índex:

- Urroz, Teresa: «Como reírse de una misma y no morir en el intento».
- Raznovich, Diana: «El humor de las humoristas».
- Borràs Castanyer, Laura: «Repensar la història des de l'humor. Una proposta escènica de dones: el *Cabaret diabòlic* de Beth Escudè i Isabelle Bress».
- Bernárdez, Asunción: «Humor y ciberfeminismo: ¿Qué hay de original?»
- Torras, Meri: «Sonrisas que no son risas. El humor particular de la ironía y la parodia».
- Fandos, Juan Francisco: «Olvidos, sonrisas y otros maquillajes».
- Martín, Sara: «El miedo a la risa: Un debate en torno a Bridget Jones, heroína de Helen Fielding».
- Ferrer Simó, María: «El caso de Azumanga Daioh: la comicidad de los personajes corrientes».
- Yamada, Akiko: «La mujer en la familia japonesa. La vertiente humorística de la rutina familiar a través del manga».
- Pesquer, Bárbara: «Mujeres y humor: humor en el shojo. Tendencias humorísticas en el manga»
- Valero Garcés, Carmen: «Humor, mujeres y culturas. Algo sobre cómo reírse con y de las mujeres»

Dossiers feministes, número 9. Año 2006

Mujeres y universo policial. Los cuerpos del delito

Edició a càrrec de Mary Farrell i Marina López

Índex:

LITERATURA

- López Martínez, Marina: «Historia de la novela policíaca. Introducción al género en femenino».
- Farrell Kane, Mary: «La textura literaria en la ficción policíaca de Sara Paretsky».
- Berges, Sandrine: «La moralidad para investigadores privados».
- Rey, Denis: «Presentación de la escritora Maud Tabachnik».
- Tabachnik, Maud: «Thriller, policíaca, negra: las formas de la novela policíaca».
- Villanueva Alonso, Maria Luisa: «Bajo las palabras, el crimen. Navegar entre dos aguas en los mundos narrativos de Donna Leon y de Amélie Nothomb».

- Agúndez García, Elena: «La seducción de Lucrecia».

CINE

- Benet, Vicente: «Madres, vampiras y mujeres caídas: imaginario femenino del cine de gánsters».
- Floquet, Pierre: «*Laura*, una película, varios géneros».
- Horvath, Christina: «Novela policíaca y escritura escenográfica en la obra de Virgine Despentes».

SOCIEDAD

- Olària, Carmen: «La novela policíaca y la investigación detectivesca bajo la percepción, el pensamiento y el cerebro de una mujer o cómo investigan los hombres y cómo lo hacen las mujeres».
- Luengo López, Jordi: «Siluetas femeninas para el cuerpo de la ley: prostitutas, golfas, ladronas y mujeres policías (1900-1935)».
- Gil, Nuria: «La seguridad no es sólo cosa de hombres».
- Duschlbauer, Thomas: «Lo forense estalla en pop».
- Jareño, Ángeles: «La política criminal en relación con la prostitución: ¿aboliciónismo o legalización?»
- Ricoy Rosa: «La difícil presencia de la mujer en las Fuerzas Armadas: de la mera prohibición al techo de cristal para su promoción y ascenso en un mundo tradicionalmente masculino».

AULA DE TEATRO CARLES PONS

- Gaspar, Victoria: «Mujeres bajo presión policial y política en la obra de Bertolt Brecht».

- ***Asparkía. Investigació feminista, número 10. Any 2007***

A partir d'aquest número, *Dossiers Feministes* comença a estar indexada en el catàleg LATINDEX, per això el seu format s'adequa a les normes establides per aquest. La Direcció, Secretaria, Comitè de Redacció i Consell Assessor queden com segueix:

DIRECTORA

Dora Sales Salvador (*Universitat Jaume I*)

SECRETARIA

Rosa Monlleó Peris (*Universitat Jaume I*)

COMITÈ DE REDACCIÓ

Nieves Alberola Crespo (*Universitat Jaume I*); Nerea Aresti Esteban (*Universitat del País Basc*); Isabel Asensio Andrés (*artista*); Inmaculada Badenes–Gasset Ramos (*Universitat Jaume I*); Laia Climent Raga (*Universitat Jaume I*); Purificación Escribano López (*Universitat Jaume I*); Alicia

Gil Gómez (*Universitat Jaume I*); Juli Leal Duart (*Universitat de València*); Josemi Lorenzo Arribas (*Universitat Complutense de Madrid*); Miren Llona González (*Universitat del País Basc*); Sara Oñate Martínez (*ACSUR*); María Puig de la Bellacasa Mejía (*Marie Curie International Fellow de la Université Libre de Bruxelles*); Luz Sanfeliu Gimeno (*Universitat Jaume I*); Olga Salido Cortés (*Universitat Complutense de Madrid*); Marta Senent Ramos (*Universitat Jaume I*); Rosalía Torrent Esclapés (*Universitat Jaume I*); Ingrid Vendrell Ferran (*Freie Universität Berlin*).

CONSELL ASSESSOR

Ana Aguado Higón (*Universitat de València*); Rosa de Diego Martínez (*Universitat del País Basc*); Capitolina Díaz Martínez (*University of London*); Rosa Franquet i Calvet (*Universitat Autònoma de Barcelona*); Jacqueline Hurlley (*Universitat de Barcelona*); Rosa Medina Domenech (*Universitat de Granada*); Amparo Olba Torrent (*Universitat de València*); Roberta Quance (*The Queen's University of Belfast*); Meri Torras (*Universitat Autònoma de Barcelona*); África Vidal Claramonte (*Universitat de Salamanca*); Isabel Zabala Sánchez (*Universitat de València*).

Monogràfic dedicat a *Espacios de Bohemia. Actrices, cupletistas y bailarinas*.

Edició a càrrec de Rosa Monlleó i Jordi Luengo

Índex / Summary:

INICIACIÓN TEÓRICA A LA BOHEMIA

- Pepe Esteban:
  - «Introducción a la Bohemia»
  - «*Introduction to the Bohemia*»
- Jordi Luengo López:
  - «Escenas de la vida bohemia. Una aproximación a la creatividad amoral del “submundo” urbano»
  - «*Scenes from Bohemian life. An approach to the amoral creativity of the urban “underworld”*»
- Richard Cleminson:
  - «“La antorcha extinguida”, la Bohemia y la disidencia sexual en España, principios del siglo XX»
  - «“The Unlit Torch”, Bohemia y Sexual Dissidence in Spain at the turn of the twentieth century»

MUJERES EN EL ESCENARIO

- Serge Salaün:
  - «Las mujeres en los escenarios españoles (1890-1936). Estrellas, heroínas y víctimas»

sin saberlo»

«*Women on the Spanish Stage (1890-1936). Unknowing Stars, Heroines and Victims*»

- Javier Barreiro:

«Los contextos del cuplé inicial. Canción, sicalipsis y espectáculo»

«*The contexts of early cuplé. Song, sicalipsis and modernity*»

- Xavier Febrés:

«La mujer en el nacimiento del tango»

«*Women at the Birth of Tango*»

UN NUEVO PROTAGONISMO FEMENINO EN EL OCIO URBANO

- Rosa Monlleó Peris:

«Cultura urbana femenina y espacios de ocio en Castellón a finales del siglo XIX»

«*Women's urban culture and leisure spaces in Castellón at the end of the nineteenth century*»

- Isabel Clúa Ginés:

«El cuerpo como escenario: actrices e histeria en el *fin de siècle*»

«*The body as a stage: actresses and hysteria at the fin de siècle*»

- Nerea Aresti Esteban:

«La mujer moderna, el tercer sexo y la bohemia en los años veinte»

«*The Modern Woman, the Third Sex and Bohemianism in the 1920s*»

MUJERES TRANSGRESORAS EN LA SOCIEDAD Y EN LA REPRESENTACIÓN ESCÉNICA

- Fátima Agut Clausell:

«Entre el escenario y la política: Elena Sanz, Herminia Gómez y María Conesa»

«*Between the Stage and Politics: Elena Sanz, Hermínia Gómez and Maria Conesa*»

- Carmen Olària i Puyoles:

«Isadora Duncan: la esencia de la danza»

«*Isadora Duncan: the Essence of Dance*»

- Claire-Nicolle Robin:

«Bohemia y Mujeres: Teresa Villaescusa»

«*Women and Bohemia: Teresa Villaescusa*»

- Roberta Quance:

«Espacios masculinos/femeninos: Norah Borges en la vanguardia»

«*Masculine/feminine spaces: Norah Borges in the vanguard*»

D) Arts, Gènere i Dominació

En aquest llibre que ací presentem recollim les aportacions que, amb motiu de la celebració del Dia Internacional de la Dona, es van debatre en les jornades *Arts, Gènere i Dominació* que van tenir lloc a la Universitat Jaume I.

El grup de professores que treballem en el projecte *Violència contra las mujeres. Una mirada a través de la imagen y la palabra*² vam voler així posar una cloenda d'interlocució a la investigació que durant quatre anys realitzem debatent amb altres companyes i companys que en l'Estat espanyol han reflexionat sobre la problemàtica. Ens va semblar que el tema de la violència simbòlica de la nostra cultura era un tema molt oportú per a celebrar el 8 de març.

La celebració del 8 de març representa la data emblemàtica de la lluita per una autonomia de la subjectivitat de les dones. És una lluita contra l'exclusió i la subordinació. Això suposa la necessària elaboració gradual d'una consciència col·lectiva sobre el fet que ser dona s'ha construït com ser *menys*, estar al marge, reclosa en el que priva i exclosa del públic, que és on el patriarcat ha dipositat el poder.

I per això, perquè el feminisme és una lluita política contra la desigualtat i l'exclusió, porta en si el germen d'unió amb qualsevol lluita alliberadora.

Altres subjectes són exclosos per ser altres coses. L'important és que tots ells tenen una estructura dominant que els exclou del repartiment de béns, drets, poder, i fins i tot dignitat. El feminisme no lluita per primar una identitat sobre les altres, sinó per deixar de privilegiar una enfront de totes les altres.

Per això el feminisme no és una lluita de sexes, sinó una lluita per la igualtat de tots ells, per la igualtat d'oportunitats per a tots els subjectes de donar sentit a una vida. En aquest donar sentit a la vida entren necessàriament una àmplia gamma de diferències de sentit i de sentir la vida. Aquesta recerca de sentit de la vida és ja un acte polític, perquè com va afirmar la feminista Kate Millet en els setanta, «el personal és polític». És a dir, que no hi ha àmbits dicotomitats del privat i el públic, com el patriarcat i la teoria liberal ens han fet creure. La meua vida personal, la meua oportunitat de donar un sentit a la meua vida, penja també, i molt, dels fils que les estructures polítiques de poder van teixint. Les lleis, les convencions

---

² Aquest projecte ha sigut subvencionat per l'Institut de la Dona. Ministeri de Treball i Assumptes Socials (2000/2003). Ha sigut coordinat per la Dra. Rosalía Torrent i hi han participat com a investigadores la Dra. Nieves Alberola, la Sra. Juncal Caballero, la Dra. Carmen Senabre i la Dra. Sonia Reverter.

nacionals i internacionals, acords econòmics, estructures polítiques i institucions de qualsevol tipus, tenen un efecte directe i rotund en les meues possibilitats de tenir una vida amb sentit, una vida d'autenticitat. La vida només s'ha de viure/es pot viure en primera persona, i per això mateix la subversió es fa necessària, perquè viure no és repetir normes per a cronificar-les. Viure és sobretot resignificar. Hem après això amb la filosofia feminista. Per aquest motiu l'ésser humà no és un ésser per a la mort. És un ésser per a la vida, per a una vida que no ha d'estar limitada en la seua capacitat transformadora i creativa.

Les feministes entenem la vida com una lluita, i en això no hi ha res de negatiu, ni de frustració, ni de victimisme. Sí que hi ha molt de crítica, autocrítica, subversió i sobretot de passió. Com va dir la poeta nord-americana Audrey Lorde, «hi ha por a la passió». Hem reduït la passió als límits d'un llit en una habitació. Però la passió és més que això. La història del feminisme està sobretot protagonitzada per dones amb passió. Passió que només pot sobrevenir a un subjecte amb poder per a ser-ho.

Moltes vegades s'ha definit el feminisme com una lluita pel poder. No; el feminisme, com moltes dones no es cansen de repetir, és una lluita per redefinir el poder. I en aquest llarg trajecte hem après que *poder* no és poder de dominació, sinó poder de ser. Aquest és el vertader poder a conquerir: el poder de la passió per la vida, per l'autenticitat, per la paraula que revela el ser i no per la que l'oculta, per la rialla transgressora, per la comprensió i acostament a l'altre, pel gaudi... A falta d'un altre nom jo l'anomene *feminisme feliç*, que no és una altra etiqueta categorial més, és simplement el feminisme que totes les dones compartim: el feminisme com a lluita per un món millor.

Al llarg dels textos que ací presentem veiem com de necessària és aquesta lluita també en l'àmbit de l'imaginari i de les representacions culturals, perquè elles formen part important d'aquestes xarxes que ens constitueixen com a subjectes. Reptant el pensament únic que ens incapacita per a veure qualsevol possibilitat d'alternativa hem après que tota xarxa, tot teixit, fins i tot el més dens, com puga ser el patriarcat, té una trama, uns amagatalls pels quals es pot començar a trencar i desfer. És molt allò que s'ha desfet, però també molt el que falta per desfer i refer. En aquest sentit crec important la tasca d'enfortir els llaços entre dones (i no sols) i entre les generacions i cultures. La solidaritat intergeneracional precisament ha de promoure aquest compromís. Aquest compromís no està basat en la idea d'una herència de les generacions anteriors que les noves han de respectar i seguir. No és el compromís amb cap tradició, sinó que és el compromís amb la vida mateixa.

Les 129 treballadores que van morir en una fàbrica a Nova York el 8 de març de 1908 van morir per lluitar per un sentit per a les seues vides, per un món millor en definitiva.

Avui, 8 de març de l'any 2003, no estem celebrant un dol, estem celebrant que tenim les ànsies, la il·lusió i fins i tot la passió de continuar lluitant per un sentit per a les nostres vides. Aquest és el compromís que generació rere generació ha de continuar fomentant el feminisme, un feminisme que per això mateix és apassionat i feliç.

Aquesta lluita necessita, com veiem a través dels textos que ací us oferim, recrear noves imatges, noves representacions, nous imaginaris, nous somnis, fins i tot aquells que algú pugua deslegitimar dient que són *impossibles*. Perquè com ens diu la filòsofa hongaresa Agnes Heller, «es pot intentar l'impossible, perquè no se sap si és impossible en un sentit absolut».

En l'anàlisi de la pel·lícula d'Almodóvar *Todo sobre mi madre* que ens fa el nostre company José Antonio Palao veiem el personatge d'Agrado que diu «una és més autèntica com més s'assembla al que ha somiat de si mateixa». En veritat aquesta frase sona tan fascinant com José Antonio ens fa creure en el seu text; i sens dubte atenent les estratègies del màrqueting publicitari actual podria ser fins i tot un bon eslògan. Però al mateix temps a mi m'insatisfà i m'afligeix veure que aquest «ser autèntica» i aquest «somni de ser» es queda en múltiples retocs de bisturí en una clínica de cirurgia plàstica.

Jo crec que hem de ser exigents fins i tot en els somnis. Ho hem de ser i podem ser-ho, i també això ho aprenem del feminisme. I ho hem de fer perquè també en els somnis se'ns domina, monitoritza i normativitza. Cal somiar, i cal somiar amb els ulls oberts, amb la ment i el cor desperts. Com ens diu Diana Raznovich en una de les seues tires còmiques, «compte amb les dones amb ull». Ulls desperts que veuen i senten, i que encara tancats no poden deixar de pensar en el que van veure. I aquest és el camí de la consciència sense tornada, com ja va assenyalar fa més de dos mil·lennis el filòsof Sòcrates.

La violència de la dominació del patriarcat és la negació de la subjectivitat en si. El patriarcat és, en metàfora de Marga Borja en el text que ens presenta, «com aquell vestit que té forma d'artefacte de tortura refinada». I és tan refinada certament que a vegades creiem que no hi és, que no existeix, no la veiem. Tal és el poder del refinament. Cal obrir els ulls i continuar somiant fins a l'impossible. La tasca és àrdua, i ha d'arribar necessàriament a aquests refinaments, que com hem après en la nostra investigació, estan incrustats en el llenguatge, en els símbols i en la imaginació. Com va posar en relleu la francesa Monique Wittig, la completa igualtat dels sexes urgeix un canvi en els llenguatges, perquè és en ells

on s'ha solidificat l'opressió de les dones. Només fa falta pensar que la noció de gènere en el llenguatge «és una marca única en la seua espècie, l'únic símbol lèxic que fa referència a un grup oprimat. Cap altre ha deixat la seua empremta en el llenguatge fins a un grau tal que eradicar-lo no sols modificaria el llenguatge a nivell de lèxic, sinó que transformaria la pròpia estructura i el seu funcionament; canviaria les relacions de les paraules a nivell metafòric i transformaria la nostra realitat política i filosòfica».

Els textos que en aquest volum es recullen són de fet una proposta de transformació dels diferents llenguatges en què els humans sentim i ens expressem.

Els treballs de Luz Sanfeliu, Diana Raznovich, Dora Sales, Juncal Caballero, José Antonio Palao, Carmen Senabre, Margarita Borja, Carmen Ochoa, Antonio Crespo, Bea Porqueres i per descomptat el poema de Nieves Alberola parlen de fet d'un repte a la interpretació de paraula i imatge. Si el repte és compartit hi haurà una explosió de significats, perquè tota transgressió de normes ha de portar a un festival que vaja més enllà del to monòton de la imposició d'una unitat de sentit.

De moment, volem que aquestes lectures siguen una invitació a repensar els significats, a repensar el món. Un món que des del xicotet espai de trobada que és el feminisme es puga convertir en un *espai d'acolliment i llibertat*, que és com el nostre amic Antonio Crespo sent que pot ser el feminisme. Un espai en el qual podem *desvestir sants*. Metàfora que, inspirada per l'escrit de Carmen Ochoa, s'utilitze per a significar la labor de visibilitzar les estructures de dominació legitimades pel patriarcat.

Desvestim, doncs, santes i sants, subvertim les seues vestidures i fem-nos, totes i tots, un vestit a mida.

1.1.3 PROGRAMA DE DOCTORAT

Una perspectiva interdisciplinària dels estudis de gènere

El Seminari d'Investigació Feminista va proposar l'any 1999 la realització d'un programa de tercer cicle amb el títol: «Una perspectiva interdisciplinària dels estudis de gènere» (vegeu els programes complets per any i curs en la memòria del SIF, punt 3.1).

Atés que el Seminari d'Investigació Feminista no té entitat jurídica pròpia, va incorporar aquesta proposta al Departament d'Història, Geografia i Art, perquè l'elevava a la consideració de la Comissió de Doctorat de la Universitat Jaume I, i es va aprovar en Consell de Departament celebrat el dia 25 de març de 1999. Així mateix, hem d'assenyalar que el Seminari compta amb el suport del Departament de Filosofia, Sociologia i Comunicació Audiovisual i Publicitat. Per tant, els dos departaments esmentats signen la proposta.

Coordinació

A efectes acadèmics el Departament d'Història, Geografia i Art es fa càrrec de la coordinació del programa.

La coordinació interna, d'altra banda, correspon als membres del Departament d'Història, Geografia i Art integrats en el SIF.

Àrees de coneixement i departaments de la Universitat Jaume I involucrats en el programa de doctorat

ÀREA DE CONEIXEMENT	DEPARTAMENT
Prehistòria	Departament d'Història, Geografia i Art
Història Medieval	Departament d'Història, Geografia i Art
Història Contemporània	Departament d'Història, Geografia i Art
Estètica	Departament d'Història, Geografia i Art
Geografia Humana	Departament d'Història, Geografia i Art
Lògica	Departament de Filosofia, Sociologia i Comunicació Audiovisual i Publicitat
Filosofia	Departament de Filosofia i Sociologia i Comunicació

	Audiovisual i Publicitat
Comunicació Audiovisual i Publicitat	Departament de Filosofia i Sociologia i Comunicació Audiovisual i Publicitat
Sociologia	Departament de Filosofia i Sociologia i Comunicació Audiovisual i Publicitat
Filologia Anglesa	Departament d'Estudis Anglesos
Literatura Espanyola	Departament de Filologia i Cultures Europees
Biblioteconomia i Documentació	Departament de Traducció i Comunicació
Didàctica de la Llengua i de la Literatura	Departament d'Educació
Dret Constitucional	Departament de Dret Públic
Filosofia del Dret	Departament de Dret Públic
Química Inorgànica	Departament de Química Inorgànica i Orgànica

Justificació científica

Durant el curs 1998-1999 el Seminari d'Investigació Feminista va proposar a la Comissió de Doctorat de la Universitat Jaume I un programa de tercer cicle al voltant dels estudis de gènere que es va iniciar en el curs 1999-2000. Aquesta proposta va tenir la voluntat de donar la rellevància que es mereixen als estudis de gènere en totes les branques del coneixement universitari i d'arbitrant els instruments necessaris que ens permeten contemplar una visió global i objectiva dels papers reals protagonitzats per les dones, tant en l'àmbit de la investigació històrica, artística, filosòfica, educacional, jurídica i científica, com en altres disciplines universitàries; fugint dels continguts sexistes o parcials que sovint van implícits en les àrees de coneixement acadèmic i que provoquen un desconeixement de les causes i conseqüències de molts fets, situacions i relacions.

El programa de tercer cicle s'ajusta a la normativa del Reial decret 778/1988 (BOE núm. 104) que regula els estudis universitaris per a l'obtenció de la titulació de doctor/a i altres estudis de postgrau.

L'oferta de cursos de doctorat que presenta aquest programa davall el títol d'*Una perspectiva interdisciplinària dels estudis de gènere* està dirigida a les persones llicenciades de qualsevol titulació universitària, preocupades per temes de gènere i que en un futur pròxim

vullguen realitzar tesi de llicenciatura i tesi de doctorat al voltant d'aquesta temàtica.

La proposta del Seminari és centrar-se en una línia d'investigació sobre els estudis de gènere en les diferents àrees de coneixement. Es tracta d'oferir en el si de la nostra universitat altres possibilitats d'orientació d'investigació que arriben a consolidar-se com un necessari plantejament d'un programa de tercer cicle dedicat als estudis de gènere dins de l'ampli espectre de coneixements universitaris, i amb la més àmplia participació multidisciplinària.

Actualment, estem en fase de transformació dels estudis, i seguint les «Directrius per a l'elaboració de títols universitaris de grau i màster» (document elaborat pel Ministeri d'Educació i Ciència), estem reestructurant els estudis de tercer cicle.

1.1.4 TESIS DOCTORALS EN TEMES DE GÈNERE

A continuació s'exposen la tutoria i direcció investigadora realitzada pels membres del SIF directament relacionades o vinculades, en alguna de les seues parts, a la investigació feminista i als estudis de gènere.

Any 2007

Títol: Los embajadores de Carlos II en Londres. La política exterior en la monarquía hispánica

Presentada per: Carmen M. Fernández Nadal

Dirigida per: Dra. Carmen Corona Marzol

Anotacions: Lectura el dia 3 de març del 2007

Títol: Transgresión femenina y Bohemia. Discursos e imágenes de la Mujer Moderna en la prensa valenciana del primer tercio del siglo XX.

Presentada per: Jordi Luengo López.

Dirigida per: Dra. Sonia Reverter Bañón.

Anotacions: Iniciats els tràmits per a la seua lectura el 23 de gener del 2007.

Any 2006

Títol: Una ricerca etnográfica tra una comunita a Torino e in Bosnia.

Presentada per: Carlota Saletti Salza.

Dirigida per: Dra. Ana Giménez Adelantado.

Anotacions: Qualificació: Excel·lent *cum laude* per unanimitat.

Any 2005

Títol: Cos i gènere en el discurs poètic contemporani: anàlisi contrastiva de la poesia de Vicent Andrés Estellés i Maria-Mercè Marçal.

Presentada per: Laia Mercè Climent Raga.

Dirigida per: Dr. Vicent Salvador Liern.

Anotacions: Qualificació: Excel·lent *cum laude* per unanimitat. Pròximament publicada per l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana.

Títol: Le polar féminin de langue française. Approche du genre à partir de l'étude de B. Aubert, M. Tabachnik et F. Vargas.

Presentada per: Marina López Martínez.

Dirigida per: Dra. Mary Farrell Kane.

Anotacions: Qualificació: Excel·lent *cum laude* per unanimitat. Tesi ressenyada en la revista *Le Français dans le monde* l'any 2005.

Títol: La educación de la infancia gitana en la ciudad de Valencia. Del barrio a la escuela.

Presentada per: Begoña García Pastor.

Dirigida per: Dra. Ana Giménez Adelantado.

Anotacions: Qualificació: Excel·lent *cum laude* per unanimitat.

Any 2003

Títol: Puentes sobre el mundo: Cultura, traducción y forma literaria en las narrativas de transculturación de José María Arguedas y Vikram Chandra.

Presentada per: Dora Sales Salvador.

Dirigida per: Dra. M. Luisa Burguera Nadal i Dr. Francisco José Raga Gimeno.

Anotacions: Qualificació: Excel·lent *cum laude* per unanimitat. Títol obtingut: Doctora en Traducció i Interpretació. Universitat Jaume I de Castelló. Premi Extraordinari de Doctorat. Tesi ressenyada en *Translation Studies Abstracts* (Manchester: St Jerome, ISSN: 1460-3063), vol. 7, n. 1, 2004, p. 62-63. Publicació en: Sales Salvador, Dora (2004) *Puentes sobre el mundo: Cultura, traducción y forma literaria en las narrativas de transculturación de José María Arguedas y Vikram Chandra*. Nueva York/Bern/Frankfurt: Peter Lang. ISBN: 3-03910-359-8

Títol: La teatralidad en *Bomarzo*, de M. Mújica, *Mémoires d'Hadrien*, M. Yourcenar y *El amor brujo*, de R. Alt.

Presentada per: M. Dolores Usó

Dirigida per: Dra. M. Luisa Burguera Nadal i Dr. Helis Jaime

Anotacions: Qualificació: Excel·lent *cum laude* per unanimitat.

Any 2002

Títol: Republicanismo y modernidad: El blasquismo (1895-1910). Un proyecto político y transformación de las identidades subjetivas.

Presentada per: Luz Sanfeliu Gimeno.

Dirigida per: Dra. Ana Aguado Higón.

Anotacions: Qualificació: Excel·lent *cum laude* per unanimitat. I Premi d'Investigació «Presenet Sáez de Descatllar» atorgat l'any 2003 per la Universitat de València per la Tesi Doctoral *El blasquismo (1895-1910): proyecto político y transformación de las identidades subjetivas*. II Premi a Tesis Doctorals de l'Associació Espanyola d'Investigació Històrica de les Dones atorgat l'any 2004. Publicació en: Luz Sanfeliu: *Republicanas. Identidades de género en el blasquismo*. València, Universitat de València, 2005.

Any 2001

Títol: La visió de gènere. Família i estratègies patrimonials a Castelló de la Plana 1580–1735.

Presentada per: Xavier García Belmonte

Dirigida per: Dra. Carmen Corona Marzol

Anotacions: Qualificació: Excel·lent *cum laude*.

Any 2000

Títol: La expresión plástica de Louise Bourgeois. Estrategias feministas para una praxis terapéutica.

Presentada per: Isabel Jiménez Arenas.

Dirigida per: Dra. Carmen Senabre Llabata.

Anotacions: Qualificació: Excel·lent *cum laude*.

1.1.5 TREBALLS D'INVESTIGACIÓ VINCULATS A LA TEMÀTICA DE GÈNERE

Any 2006

Títol: Asilo y Género. La experiencia en Estados Unidos.

Presentat per: María del Carme Miguel Juan.

Dirigit per: Dra. Mercedes Alcañiz Moscardó.

Anotacions: Qualificació: Excel·lent per unanimitat

Any 2004

Títol: La estética en las barricadas. Mayo del 68 y creación artística.

Presentat per: Patricia Badenes Salazar.

Dirigit: Dra. Rosalía Torrent Esclapés.

Anotacions: Qualificació: Excel·lent per unanimitat

Títol: Sinti Giostrai.

Doctoranda: Paola Trevisan.

Dirigida per: Dra. Ana Giménez Adelantado.

Anotacions: Qualificació: Excel·lent per unanimitat

Títol: Xorajané en Turín.

Doctoranda: Carlotta Saletti.

Dirigida per: Dra. Ana Giménez Adelantado

Anotacions: Qualificació: Excel·lent per unanimitat

Any 2003

Títol: Las mujeres ante el sistema. Castellón en el siglo XVIII.

Presentat per: Sara Buendía Carpio

Dirigit per: Dra. Carmen Corona Marzol

Anotacions: Excel·lent per unanimitat

Any 2002

Títol: La Educación de la Infancia Gitana en la Ciudad de Valencia. Del barrio a la escuela.

Presentat per: Begoña García Pastor.

Dirigit per: Dra. Ana Giménez Adelantado.

Anotacions: Qualificació: Excel·lent per unanimitat

Any 2001

Títol: El debate entre feminidad y feminismo. Investigación realizada en la prensa valenciana durante el periodo de la gran guerra (1914-1918).

Presentat per: Jordi Luengo López.

Dirigit per: Dra. Sonia Reverter Bañón.

Anotacions: Qualificació: Excel·lent per unanimitat

Títol: Sobre la belleza y el amor en Agostino Nifo: una concepción estética del amor.

Presentat per: Inmaculada Isabel Palop Valenzuela.

Dirigit per: Dra. Carmen Senabre Llabata.

Anotacions: Qualificació: Excel·lent per unanimitat

Títol: Trabajo de Investigación, elaborado en la 2ª fase del Tercer Ciclo y conducente a la «Prueba de Estudios Avanzado» (Programa Estudios de Lengua, Lingüística y Literatura francesas y francófonas, Departamento de Filología Francesa, Universidad Autónoma de Madrid): «Rupturas en la literatura quebequesa: cuestión de mujer (G. Roy, M.-C. Blais, N. Brossard)».

Presentat per: Carolina Salgado Antequera.

Dirigit per: Dra. Carmen Mata Barreiro.

Anotacions: Qualificació: Excel·lent per unanimitat

Títol: Pintoras en Castellón, 1900-1939.

Presentat per: Herminia Samblás Arroyo.

Dirigit per: Dra. Rosalía Torrent Esclapés.

Anotacions: Qualificació: Excel·lent per unanimitat

Any 2000

Títol: Marina Tsvietáieva en 1918-19: aspectos biográficos que influyeron en la posterior escritura de «El retrato de Soniechka».

Presentat per: Reyes García Burdeus.

Dirigit per: Dra. Carmen Senabre Llabata.

Anotacions: Qualificació: Excel·lent per unanimitat

Títol: Frente popular, enseñanza de guerra y depuración del magisterio en Castellón.

Presentat per: Víctor Vilanova Candau

Dirigit per: Dra. Rosa Monlleó Peris.

Anotacions: Qualificació: Excel·lent per unanimitat

Any 1999

Títol: La mujer en el imaginario surreal. Figuras de lo femenino en el universo de Breton.

Presentat per: María Juncal Caballero Guiral.

Dirigit per: Dra. Rosalía Torrent Esclapés.

Anotacions: Qualificació: Excel·lent per unanimitat. Publicada en la col·lecció *Sendes*.

Any 1998

Títol: Identidad étnica, traducción cultural y oralidad en las narrativas de José María Arguedas y Vikram Chandra.

Presentat per: Adoración Sales Salvador

Dirigit per: Dra. M. Luisa Burguera Nadal i Dr. Francisco José Raga Gimeno.

Anotacions: Qualificació: Excel·lent per unanimitat. Presentat en el marc del programa de doctorat del Departament de Traducció i Comunicació, en la línia d'estudis comparats i interculturals. Universitat Jaume I de Castelló.

Any 1997

Títol: Género, Conocimiento y Cultura.

Presentat per: Luz Sanfeliu Gimeno.

Dirigit per: Dra. Ana Aguado Higón.

Anotacions: Qualificació: Excel·lent per unanimitat

Any 1996

Títol: Medicina y enfermedad a principios del siglo XX en Castellón. Un análisis comparativo.

Presentat per: Vicenta Suller Trilles.

Dirigit per: Dra. Rosa Monlleó Peris.

Anotacions: Qualificació: Excel·lent per unanimitat

Any 1995

Títol: Mujer trabajadora y enseñanza en Castellón (1880-1930).

Presentat per: Virtudes Febrer Albiol.

Dirigit per: Dra. Rosa Monlleó Peris.

Anotacions: Qualificació: Excel·lent per unanimitat

1.1.6 TESIS DOCTORALS I TREBALLS D'INVESTIGACIÓ EN CURS DE TEMÀTIQUES DE GÈNERE

Tesis doctorals

Títol: Mujeres y Surrealismo.

Inscrita per: Juncal Caballero Guiral.

Dirigida per: Dra. Rosalía Torrent Esclapés.

Títol: Los Muisca: Familia, mujer y vida cotidiana, en el siglo de las luces

Presentada per: M. Ángeles Mingarro Arnandis

Dirigida per: Dra. Carmen Corona Marzol

Títol: El rastro de la guerra. Tullidos, estropeados, viudas y huérfanos en los reales ejércitos de Carlos II

Presentada per: M. Vicenta Candela Marco

Dirigida per: Dra. Carmen Corona Marzol

Títol: Tierra, familia y adquisición de patrimonio en Castellón en el siglo XVIII

Presentada per: Tomás Esteban Castillo

Dirigida per: Carmen Corona Marzol

Títol: Etnografía de la escuela y relaciones familiares entre los Sinti de Regio Emilia (Italia).

Inscrita per: Paola Trevisan.

Dirigida per: Dra. Ana Giménez Adelantado.

Títol: Movimiento obrero y mujeres en Castellón desde los inicios del siglo XX hasta la Guerra Civil.

Inscrita per: Eva Alcón Sornichero.

Dirigida per: Dra. Rosa Monlleó Peris.

Títol: Educación, trabajo y vida cotidiana de las mujeres de Castellón en el período restauracionista. 1875-1930.

Inscrita per: Virtudes Febrer Albiol.

Dirigida per: Dra. Rosa Monlleó Peris.

Títol: República y Guerra en Castellón: republicanismo, catolicismo político y sindicalismo revolucionario (1930-1938).

Inscrita per: Vicent Grau.

Dirigida per: Dra. Rosa Monlleó Peris.

Títol: Control educativo y politización de la enseñanza en Castellón durante el Frente Popular y el primer franquismo.

Inscrita per: Víctor Vilanova Cadenat.

Dirigida per: Dra. Rosa Monlleó Peris.

Títol: Castellón en el periodo isabelino. Cambio social y partidos políticos.

Inscrita per: Amparo Valls.

Dirigida per: Dra. Rosa Monlleó Peris.

Títol: Beneficencia y asistencia social en Castellón (1874-1931).

Inscrita per: Francisco López Segarra.

Dirigida per: Dra. Rosa Monlleó Peris.

Títol: Política educativa y acción social. Castellón en el periodo restauracionista

Inscrita per: Lidón Gomis Montañés.

Dirigida per: Dra. Rosa Monlleó Peris.

Títol: Asilo y Género.

Inscrita per: María del Carme Miguel Juan.

Dirigida per: Dra. Mercedes Alcanyís Moscardó.

Treballs d'investigació en curs

Títol: Mujer, trabajo y educación en Nules durante la Restauración (1875-1930).

Doctoranda: Gloria Molés.

Dirigida per: Dra. Rosa Monlleó Peris.

Títol: La memoria olvidada. La mujer de la Vall d'Uixó durante la II República y la Guerra Civil.

Doctoranda: Mercedes Rodríguez.

Dirigida per: Dra. Rosa Monlleó Peris.

Títol: Betxí en la época contemporánea. Género, vida cotidiana y transformaciones sociales.

Doctorand: Vicent Enric Sorribes.

Dirigit per: Dra. Rosa Monlleó Peris.

Títol: La Vall d'Uixó en la Transición Democrática. Sindicalismo y reivindicación política.

Doctorand: Alejandro Núñez.

Dirigit per: Dra. Rosa Monlleó Peris.

1.1.7. CONGRESSOS I JORNADES DE DIVULGACIÓ CIENTÍFICA DE TEMES D'INVESTIGACIÓ DE GÈNERE REALITZATS PEL SIF

Congressos

Els congressos que ha anat organitzant el SIF han sigut els següents (per a una informació més detallada dels temes, ponències presentades i participants vegeu el volum de Memòria):

Dona i Societat

Data: del 9 al 13 de desembre de 1996

Coordinació: Rosa Monlleó

Organització: el SIF

Lloc: sala de juntes. Edifici C. Campus de Borriol. Universitat Jaume I.

Dones i Literatura

Data: 21, 22, 28 i 29 de maig, 2 i 4 de juny de 1997

Coordinació: María Moliner

Organització: el SIF

Lloc: sala de juntes. Edifici C. Campus de Borriol. Universitat Jaume I

Arts, Gènere i Dominació

Data: 6, 7 i 8 de març del 2003

Coordinació: Nieves Alberola, Juncal Caballero, Sonia Reverter, Dora Sales, Carmen Senabre i Rosalía Torrent

Organització: el SIF

Lloc: aula magna de l'Escola Superior de Tecnologia i Ciències Experimentals. Universitat Jaume I.

Jornades

I. Deesses i verges. Una iniciació històrica de la dona vista per la religió.

Data: del 30 de març al 12 de maig de 1998

Coordinació: Carmen Olària

Organització: el SIF

Lloc: sala de juntes. Edifici C. Campus de Borriol. Universitat Jaume I

II. El silenci en la comunicació humana

Data: 3, 10, 17, 24 i 31 de 1999

Coordinació: Mary Farell i Dora Sales

Organització: el SIF

Lloc: sala de juntes. Edifici C. Campus de Borriol. Universitat Jaume I.

III. Platós i platees. Dones i violència en els espais cinematogràfics i escènics.

Data: 15, 22, 29 i 30 de maig i 5 i 6 de juny del 2000

Coordinació: Nieves Alberola Crespo i Rosalía Torrent Esclapés

Organització: el SIF

Lloc: sala de juntes. Edifici C. Campus de Borriol. Universitat Jaume I

IV. La construcció del cos. Una crítica des del gènere.

Data: 2, 9, 17, 23, 30 i 31 de maig del 2001

Coordinació: Sonia Reverter Bañón

Organització: el SIF

Lloc: sala de juntes. Edifici C. Campus de Borriol. Universitat Jaume I.

V. Masculinitats. Mites, (de)construccions i mascarades.

Data: 2, 9, 17, 23, 30 i 31 de maig del 2001

Direcció: María José Gámez i Nieves Alberola

Organització: el SIF

Lloc: sala de juntes. Edifici C. Campus de Borriol. Universitat Jaume I

VI. Dones i religió: Taller d'història; VI Taller de l'AEIHM (Associació Espanyola d'Investigació Històrica de les Dones)

Data: 22 de novembre del 2002

Direcció: Rosa Monlleó

Organització: el SIF i l'AEIHM

Lloc: Facultat de Ciències Humanes i Socials, Universitat Jaume I

VII. *No me arrepiento de nada. Dones i música.*

Data: 7, 8, 15, 22 i 29 de maig

Coordinació: Nieves Alberola, Juncal Caballero i Dora Sales

Organització: el SIF

Lloc: Facultat de Ciències Humanes i Socials, Universitat Jaume I

VIII. *Humor i dones: ho agafes?*

Data: 5, 6, 13, 20 i 27 de maig del 2004

Coordinació: Juncal Caballero, Ana Giménez i Begoña García

Organització: el SIF

Lloc: Facultat de Ciències Humanes i Socials, Universitat Jaume I

IX. *Dones i univers policial: el cos del delicte.*

Data: 12, 13 i 14 d'abril del 2005

Coordinació: Mary Farrell i Marina López

Organització: el SIF

Lloc: Facultat de Ciències Humanes i Socials, Universitat Jaume I

X. *Espais de Bohèmia. Actrius, cupletistes i ballarines.*

Data: 3, 4, 11, 18 i 25 de maig del 2006

Coordinació: Rosa Monlleó i Jordi Luengo

Organització: el SIF

Lloc: Facultat de Ciències Humanes i Socials, Universitat Jaume I

XI. *Dones i periodisme. Nous reptes en l'era de la globalització — AL MARÇ DE 2007*

Data: 6, 9, 20, 22, 27 i 29 de març del 2007

Coordinació: Laia Climent

Organització: el SIF

Lloc: (HC0114FR). Facultat de Ciències Humanes i Socials. Universitat Jaume I de Castelló.

1.2 RECURSOS HUMANS

Investigadores i investigadors del SIF que s'incorporarien inicialment a l'IUEFG

A) Investigadores i investigadors doctors (amb relació contractual amb la Universitat)

Agut i Clausell, Fátima (professora associada)
Alberola Crespo, Nieves (professora titular de la Universitat Jaume I)
Alcañiz Moscardó, Mercedes (professora titular de la Universitat Jaume I)
Alcina Caudet, M. Amparo (professora titular de la Universitat Jaume I)
Badenes–Gasset Ramos, Inmaculada (professora titular d'escola universitària)
Burguera Nadal, M. Luisa (professora titular de la Universitat Jaume I)
Climent Raga, Laia (professora ajudant)
Corona Marzol, M. del Carmen (professora titular de la Universitat Jaume I)
Escribano López, Purificación (catedràtica de la Universitat Jaume I)
Fabra Galofre, Lidón (professora associada)
Farrell Kane, Mary (professora titular de la Universitat Jaume I)
Fortuño Llorens, Santiago (professor titular de la Universitat Jaume I)
Galán Serrano, Julia (professora titular de la Universitat Jaume I)
Gámez Fuentes, M. José (professora contractada doctora)
García Pastor, Begoña (professora associada)
Giménez Adelantado, Ana (professora titular de la Universitat Jaume I)
Jaime, Helis (professor titular de la Universitat de la Sorbona)
López Martínez, Marina (professora ajudant doctora)
Mata Barreiro, Carmen (professora titular de la Universitat Autònoma de Madrid)
Monlleó Peris, Rosa (catedràtica d'Escola Universitària)
Monzó i Nebot, Esther (professora contractada doctora)
Reverter Bañón, Sonia (professora contractada doctora)
Sanfeliu Gimeno, Luz (professora associada)
Sales Salvador, Dora (professora contractada doctora)
Senabre Llabata, Carmen (professora titular de la Universitat de València)
Torrent Esclapés, Rosalía (professora titular de la Universitat Jaume I)

B) Investigadores i investigadors en formació (doctorands/des)

Caballero Guiral, Juncal (assessora cultural. Ajuntament de Bonrepòs i Mirambell)

Badenes Salazar, Patricia (professora interina de Secundària. Secció E. Secundari IES La Muntanya. Xelva. València)

Fernández Nadal, Carmen María (personal investigador de la Universitat Jaume I)

Luengo López, Jordi (investigador predoctoral Universitat Jaume I)

Pascual Gargallo, Lourdes (assessora lingüística. Servei de Llengües i Terminologia de la Universitat Jaume I)

Peris Celda, Celia (estudianta de doctorat)

Renau Michavila, Marta (professora associada)

Rivas Mall, Ana (professora ajudant)

Senent Ramos, Marta (becària de col·laboració del Seminari d'Investigació Feminista)

Vilanova Candau, Víctor (estudiant de doctorat)

C) Relació de sexennis d'investigació que el present personal investigador del SIF aporta.

Els trams d'investigació reconeguts als 28 investigadors i investigadores pertanyents a la plantilla de la Universitat Jaume I de Castelló, Universitat Autònoma de Madrid, Universitat de la Sorbona i Universitat de València sumen 16, dels quals 14 són de personal funcionari de la Universitat Jaume I de Castelló. Els trams d'investigació (sexennis) corresponen com segueix:

- Escribano López, Purificación (catedràtica de la Universitat Jaume I): **4**
- Fortuño Llorens, Santiago (professor titular de la Universitat Jaume I): **3**
- Alcina Caudet, M. Amparo (professora titular de la Universitat Jaume I): **2**
- Mata Barreiro, Carmen (professora titular de la Universitat Autònoma de Madrid):
2
- Burguera Nadal, M. Luisa (professora titular de la Universitat Jaume I): **1**
- Corona Marzol, Carmen (professora titular de la Universitat Jaume I): **1**
- Galán Serrano, Julia: (professora titular de la Universitat Jaume I): **1**
- Monlleó Peris, Rosa (professora titular de la Universitat Jaume I): **1**
- Torrent Esclapés, Rosalía (professora titular de la Universitat Jaume I): **1**

D) Relació d'àrees i temàtiques d'investigació del grup

El Seminari d'Investigació Feminista en el seu treball investigador sobre temàtiques de gènere i feministes ha de tenir, necessàriament, una perspectiva interdisciplinària. Aquesta és, precisament, una de les característiques diferencials de la investigació de gènere. Per això mateix aquest caràcter investigador interdisciplinari ha sigut el segell del grup investigador del SIF des de la seua mateixa formació en els seus inicis. La investigació que hem desenvolupat durant quasi vint anys d'existència, així com la que actualment estem fent, es nodreix de tota la varietat d'àrees investigadores i departaments que conformen la identitat del SIF, i és punt de partida per a la constitució d'un Institut Investigador que haurà de ser necessàriament també interdisciplinari.

De l'actual plantilla investigadora del SIF podem ressaltar les següents temàtiques generals:

Teoria feminista

Educació i gènere

Teoria de la democràcia des de la perspectiva de gènere

Gènere i societat civil

Responsabilitat social corporativa des de la perspectiva de gènere

Mainstreaming de gènere

Violència de gènere

Sexualitats

Sociologia del cos

Masculinitats

Sociologia del gènere

Sociologia del treball de les dones

Drets humans i gènere

Polítiques públiques i gènere

Gènere i ciència

Història de la ciència des de la perspectiva de gènere

Noves tecnologies i gènere

Ciberfeminisme

Art i gènere

Estètica feminista

Disseny gràfic i industrial des d'una perspectiva de gènere

Història de les dones

Gènere i història

Literatura i gènere

Esriptura i dones

Periodisme i gènere

Comunicació i gènere

Publicitat i gènere

Minories i gènere

Mediació intercultural i gènere

Interculturalisme des del gènere

Traducció, cultura i gènere

Resolució de conflictes des de la perspectiva de gènere

E) Estades per a desenvolupar projectes d'investigació de rellevància científica en l'àmbit nacional i internacional en temes de gènere

Any 2006

UNIVERSITAT (PAÍS)	CENTRE O DEPARTAMENT	PERSONA INVESTIGADORA
London School of Economics and Political Sciences (Gran Bretanya)	Centre for Civil Society	Sonia Reverter Bañón (vegeu <i>curriculum vitae</i> , p. 375)

Any 2004

UNIVERSITAT (PAÍS)	CENTRE O DEPARTAMENT	PERSONA INVESTIGADORA
ISC-TE (Portugal)	Departament de Sociologia	Mercedes Alcañiz Moscardó (vegeu <i>curriculum vitae</i> , p. 89)
University of Kent (Regne Unit)	School of Drama, Film and Visuals Arts	M. José Gámez Fuentes (vegeu <i>curriculum vitae</i> , p. 314)

Any 2001

UNIVERSITAT (PAÍS)	CENTRE O DEPARTAMENT	PERSONA INVESTIGADORA
London School of Economics and Political Sciences (Gran Bretanya)	Gender Institute	Sonia Reverter Bañón (vegeu <i>curriculum vitae</i> , p. 375)

Any 1999

UNIVERSITAT (PAÍS)	CENTRE O DEPARTAMENT	PERSONA INVESTIGADORA
University of San Francisco (EUA)	Department of Sociology and Political Sciences	Sonia Reverter Bañón (vegeu <i>curriculum vitae</i> , p. 375)
University of Nottingham (Regne Unit)	Postgraduate School of Critical Theory and Cultural Studies	M. José Gámez Fuentes (vegeu <i>curriculum vitae</i> , p. 314)

Any 1998

UNIVERSITAT (PAÍS)	CENTRE O DEPARTAMENT	PERSONA INVESTIGADORA
International Peace of University (Dinamarca)	International Peace University	Sonia Reverter Bañón (vegeu <i>curriculum vitae</i> , p. 374)
University of North York (Canadà)	Center for Feminist Research	M. José Gámez Fuentes (vegeu <i>curriculum vitae</i> , p. 314)

Any 1997

UNIVERSITAT (PAÍS)	CENTRE O DEPARTAMENT	PERSONA INVESTIGADORA
Universitat Autònoma de l'Estat de Mèxic (Mèxic)	Facultat de Ciències Polítiques	Sonia Reverter Bañón (vegeu <i>curriculum vitae</i> , p. 374)
Universitat d'Edimburg (Escòcia)	The School of Social and Political Studies	Mercedes Alcañiz Moscardó (vegeu <i>curriculum vitae</i> , p. 89)

Any 1996

UNIVERSITAT (PAÍS)	CENTRE O DEPARTAMENT	PERSONA INVESTIGADORA
European Peace University (Irlanda)	European Peace University	Sonia Reverter Bañón (vegeu <i>curriculum vitae</i> , p. 374)
University of Limerick (Irlanda)	Center for European Studies	Sonia Reverter Bañón (vegeu <i>curriculum vitae</i> , p. 374)
Massachusetts Institute of Technology (EUA)	Departament of History	Sonia Reverter Bañón (vegeu <i>curriculum vitae</i> , p. 374)
Universitat Autònoma de Barcelona (Espanya)	Institut Joan Lluís Vives	Mercedes Alcañiz Moscardó (vegeu <i>curriculum vitae</i> , p. 88)

Any 1995

UNIVERSITAT (PAÍS)	CENTRE O DEPARTAMENT	PERSONA INVESTIGADORA
Center for Peace and Conflict Research (Dinamarca)	Center for Peace and Conflict Research	Sonia Reverter Bañón (vegeu <i>curriculum vitae</i> , p. 373)
European University (Àustria)	Center for Peace Studies	Sonia Reverter Bañón (vegeu <i>curriculum vitae</i> , p. 373)

Any 1992

UNIVERSITAT (PAÍS)	CENTRE O DEPARTAMENT	PERSONA INVESTIGADORA
University of California at Berkeley (EUA)	Philosophy Department	Sonia Reverter Bañón (vegeu <i>curriculum vitae</i> , p. 373)

II. REGLAMENT INTERN DE FUNCIONAMENT (CARÀCTER PROVISIONAL)

En aquest apartat s'exposaran els punts del que, al seu dia, serà part bàsica del futur reglament intern de l'IUEFG.

CAPÍTOL I

Denominació i caràcter

Article 1

La denominació del Centre és *Institut Universitari d'Estudis Feministes i de Gènere* (IUEFG).

Article 2

L'IUEFG és un institut universitari interdisciplinari i plural. És un òrgan de la Universitat Jaume I, constituït d'acord amb la legislació vigent d'aquest tipus d'entitats (consulteu els decrets de creació d'instituts de la LOU).

CAPÍTOL II

Naturalesa i objectius

Article 3

Es concep com un centre d'investigació científica i projecció sociocultural en el camp dels estudis feministes i de gènere, amb especial atenció a l'àmbit de les dones.

Article 4

Són objectius de l'IUEFG:

- Defensar i potenciar la igualtat d'oportunitats per a tot ésser humà.
- Potenciar i coordinar la docència en tots els nivells de l'ensenyament, la investigació i les activitats culturals relacionades amb els estudis feministes i de gènere, des d'una perspectiva integradora i interdisciplinària. Especialment, l'Institut promourà els estudis de postgrau i de tercer cicle en les nostres àrees d'investigació.
- Fomentar la difusió i l'intercanvi del coneixement científic relacionat amb els estudis feministes i de gènere. En aquest sentit, serà prioritària la publicació de materials producte de la direcció de l'Institut.
- Impulsar l'actualització científica, tècnica i pedagògica dels i de les components de

l'Institut i de la comunitat universitària en conjunt.

- Establir relacions i vies de participació amb altres centres i departaments de la Universitat, així com amb associacions, fundacions i altres ens i organismes públics o privats en la realització d'activitats docents i/o investigadores que quant als seus fins o funcions contribuïsquen a la consecució dels objectius de l'Institut.
- Prestar un servei de documentació i informació en temes de gènere i feminisme.
- Realitzar qualsevol altra activitat encaminada al progrés d'una societat amb total igualtat d'oportunitats.

CAPÍTOL III

Plans d'actuació

Article 5

Per a la consecució d'aquests objectius, seran activitats pròpies de l'Institut:

- a) Programar i organitzar estudis relacionats amb la finalitat específica de l'Institut, així com expedir els corresponents certificats acreditatius.
- b) Programar, organitzar i desenvolupar projectes d'investigació universitaris tant propis com interuniversitaris al voltant del nostre àmbit específic.
- c) Potenciar les relacions d'intercanvi i informació també centrades en els nostres estudis.
- d) Desenvolupar un servei d'informació i documentació informatitzat per a difondre aquells estudis i treballs interessants dins del camp dels estudis feministes i de gènere.
- e) Formació del seu propi personal investigador.
- f) Convocatòria d'ajudes i subvencions per part de l'Institut per a la mobilitat de professorat i alumnat.
- g) Organitzar qualsevol classe de cursos, col·loquis, seminaris, etc., que contribuïsquen a millorar els coneixements d'altres professionals en les nostres àrees d'investigació.
- h) Pronunciar-nos i intervenir davant l'opinió pública i els organismes competents en qualsevol situació que provoque traves al reconeixement dels drets de les dones o amence la seua dignitat i integritat.
- i) Vetlar sobre l'actuació de la institució universitària a fi de garantir una representació paritària dins dels òrgans de govern.

Article 6

La Universitat Jaume I pot expedir títols, diplomes o certificats d'assistència a les persones que participen en els cursos i activitats organitzades per l'Institut. L'expedició de títols o diplomes està subjecta al compliment dels requisits exigits pels estatuts de la Universitat Jaume I.

Article 7

L'Institut pot proposar la concessió de beques o ajudes econòmiques per a estudis o investigacions en matèries de la seua competència.

Article 8

L'IUEFG es coordinarà amb altres entitats espanyoles o estrangeres en les activitats que tinguen punts de contacte amb l'objectiu de desenvolupar tasques pròpies en l'àmbit d'estudis de l'Institut.

CAPÍTOL IV

Òrgans de direcció

Article 9

Per a impulsar i facilitar els fins de l'Institut, aquest es dota dels següents òrgans de govern:

- a) Col·legiats: Consell de l'Institut i Junta Permanent
- b) Unipersonals: directora, subdirectora i secretària

9.1 El Consell de l'Institut és l'òrgan de govern i està compost per totes les persones adscrites a aquest.

9.2 Poden adscriure's a l'Institut totes les persones que ho sol·liciten, amb l'acceptació prèvia de la Junta Permanent.

c) Són funcions del Consell de l'Institut:

- a) Proposar l'aprovació i modificació del reglament intern/Estatuts.
- b) Triar, i si és el cas revocar, les persones que exerciran la direcció, subdirecció i secretaria de l'Institut.
- c) Establir les directrius generals del funcionament de l'Institut.
- d) Exposar el pressupost anual i la programació econòmica de l'Institut, que han de ser aprovats pel Rectorat.
- e) Informar dels convenis de col·laboració amb altres centres o entitats de caràcter públic

o privat.

- f) Proposar l'aprovació i/o informar, si és el cas, dels projectes, programes i memòries d'investigació realitzades o per realitzar en l'Institut o per l'Institut.
- g) Suggestir la contractació i adscripció del professorat, personal investigadors, PAS, etc., així com les seues categories, funcions, dedicació i retribucions.
- h) Proposar l'aprovació i coordinació de l'activitat docent de l'Institut.
- i) Expressar l'opinió de l'Institut.
- j) Proposar la convocatòria de beques per a realitzar-se dins del mateix Institut.
- k) Suggestir la creació de títols o diplomes no oficials, les condicions per a la seua obtenció i el pla docent d'aquests.
- l) Qualsevol altres que hi siguen assignades pel Rectorat, la Junta de Govern o els Estatuts de la Universitat Jaume I de Castelló.

9.3 El consell de l'Institut pot dotar-se de totes les comissions consultives o executives que considere necessari. En tot cas, és preceptiva una Comissió de Coordinació Econòmica, on estiguen representades totes les branques i, al seu torn, els projectes d'investigació existents en cada moment al Centre. Aquestes comissions han d'emetre informes de totes les sol·licituds de projectes i programes d'investigació de l'Institut.

9.4 El Consell de l'Institut s'ha de reunir almenys tres vegades a l'any. És convocat per la directora de l'Institut, la Junta Permanent o a petició d'un terç dels seus membres.

Article 10

- a) A fi d'aconseguir la màxima operativitat, es constituirà la Junta Permanent de l'Institut, que és l'òrgan encarregat de la gestió ordinària que actua per delegació del seu Consell. La Junta Permanent, per raons d'urgència, podrà resoldre totes aquelles qüestions la competència de les quals estiga atribuïda al Consell, i estarà obligada a donar-ne compte en la reunió ordinària següent.
- b) Formaran la Junta Permanent la directora, subdirectora i secretària de l'Institut més un/a representant del PDI, alumnat i PAS, triats en el Consell.

Article 11

- a) El Consell de l'IUEFG triarà la direcció entre les doctores i doctors que d'este formen part. Aquest càrrec té una durada de quatre anys i podrà ser reelegit una sola vegada consecutiva. A l'efecte de poder presentar la candidatura a la reelecció, no es computaran els períodes en els quals la convocatòria de l'elecció s'haja realitzat dins del primer any de mandat.
- b) Són funcions de la Direcció:
- a) La representació oficial de l'Institut
  - b) Coordinar i impulsar l'activitat de l'Institut i dels seus membres
  - c) Convocar i presidir les reunions del Consell de l'Institut i executar els seus acords
  - d) Ordenar la despesa en l'àmbit de la seua competència i d'acord amb el pressupost
  - e) Qualsevol altres que li encomane o delegue el Consell de l'Institut

Article 12

12.1 El Consell de l'IUEFG triarà la subdirecció entre les doctores i doctors que d'este formen part. Aquest càrrec tindrà la mateixa durada i característiques d'elecció, i posterior reelecció, que el de la Direcció.

12.2 La Direcció, després de comunicar la resolució del càrrec al Consell de l'IUEFG, triarà a la secretària o al secretari entre el professorat amb dedicació a temps complet.

12.3 Són funcions de la subdirectora suplir la directora en les seues funcions i coordinar la Comissió de Coordinació Econòmica de l'Institut.

12.4 La secretària auxiliarà la Direcció en l'exercici del seu càrrec i realitzarà les funcions que li siguen encomanades per la legislació vigent, especialment la redacció i custòdia de les actes de les reunions del Consell i de la Junta Permanent d'Institut i l'expedició de certificats dels acords que el Consell haja adoptat.

CAPÍTOL V

Del PAS

Article 13. El personal d'administració i serveis de l'Institut estarà constituït pel personal adscrit a aquest pels òrgans rectorals de la Universitat.

CAPÍTOL VI

Del funcionament de la docència i la investigació

Article 14. L'Institut exercirà la seua funció investigadora a través dels seus membres individualment o en equip, bé per iniciativa pròpia o a sol·licitud d'entitats públiques o privades. Podrà publicar els seus treballs d'investigació directament i per si mateix a través dels convenis que formalitze.

Article 15. Les funcions docents de l'Institut podran comprendre ensenyaments complementaris als impartits pels distints departaments, així com estudis i disciplines del tercer cicle, i facilitaran la realització de treballs de fi d'estudis o tesis doctorals, cursos d'especialització per als distints nivells educatius i en particular encaminats a la formació permanent de graduades i graduats.

CAPÍTOL VII

Personal

Article 16

El personal pertanyent a l'Institut estarà format per:

- a) Professorat universitari i investigador adscrit a l'Institut.
- b) L'Institut, segons les seues necessitats, podrà sol·licitar a l'UJI la contractació del personal necessari per al compliment de les seues funcions.
- c) Podrà contractar-se personal temporal tant docent i investigador com de suport tècnic a la investigació i d'administració i serveis per a fins concrets en programes d'investigació o cursos no regulars. Les gratificacions, drets i deures d'aquest personal s'establiran en l'acte contractual.

CAPÍTOL VIII

Règim econòmic i financer

Article 17

L'Institut tindrà un pressupost que estarà constituït pels conceptes següents:

- a) El pressupost destinat per l'UJI per al finançament de l'Institut.
- b) Les subvencions, donacions, ajudes i llegats que, destinats a l'Institut, puguin consignar entitats públiques o privades a través de l'UJI.
- c) Les taxes acadèmiques corresponents a cursos organitzats per l'Institut:
  - a) Les quantitats que revertisquen a l'Institut amb motiu de la liquidació de la contractació de treballs i de cursos segons l'aplicació del percentatge corresponent establert per la normativa vigent de l'UJI.
  - b) Els ingressos derivats dels contractes establerts a través de l'Institut.
  - c) Els ingressos derivats de les publicacions realitzades per l'Institut per a la difusió d'estudis o treballs relacionats amb els seus objectius.

Despeses:

Estaran constituïdes pel desembossament necessari per a afrontar les necessitats i compliment dels fins de l'Institut:

- a) Generals d'infraestructura i serveis de l'Institut.
- b) Específics dels projectes, programes, contractes, etc.
- c) De personal.

III. PROPOSTES D'ACCIONS COMPLEMENTÀRIES A LA INVESTIGACIÓ

L'IUEFG es dedicarà a la investigació científica i tècnica de totes aquelles qüestions relacionades amb l'estudi de les dones i del gènere, i les abordarà des de distintes perspectives i sempre amb vista a la innovació i el desenvolupament científic. Organitzarà i desenvoluparà, per a això, programes i estudis de postgrau propis de les seues àrees respectives de coneixement, i proporcionarà assessorament tècnic a la Universitat i a la societat en l'àmbit de la seua competència. Amb aquesta finalitat, i pensant en aquest necessari vincle entre la Universitat i la realitat social, l'IUEFG perfila una sèrie d'accions complementàries a la investigació, encara que vinculades directament amb aquesta, que contribuïsquen activament a aquest procés de marcada retroalimentació entre ambdós espais.

A continuació exposem les dites accions, totes enquadrades dins de l'esfera pública, que ens permetran avaluar, amb més precisió, els resultats de les nostres investigacions. La nostra finalitat, per tant, és formar professionals que puguen abordar-les amb diligència i contribuïsquen, així, des de la seua experiència laboral, a continuar l'estudi i la investigació de totes les qüestions que vagen sorgint dins del seu camp d'acció.

III.1 Assessorament lingüístic contra el sexisme en el llenguatge

El llenguatge mai és innocent i les paraules sempre reflecteixen pensaments, de vegades prejudicis, subjacents. Continuar perpetuant un sistema de valors, pautes de comportament i/o rols definits en funció del sexe, manifestant-los tots ells a través del llenguatge, dins del context social, dificulta la consecució d'un estat d'igualtat d'oportunitats i el desenvolupament de les persones, a nivell individual i col·lectiu, independentment del sexe a què pertanguen. L'IUEFG oferirà serveis de revisió de textos i assessorament lingüístic en general per a evitar el sexisme i el racisme (qualsevol forma de discriminació) en el llenguatge.

III.2 Elaboració de codis ètics de regulació en els mitjans de comunicació: premsa, Internet, publicitat, etc.

La carència o malversació de codis ètics dins dels mitjans de comunicació demostra la urgent necessitat de subministrar un rerefons d'argumentació teòrica que des del plantejament de la igualtat des del gènere fonamente els discursos enunciats pels diversos mitjans de comunicació. L'IUEFG oferta els serveis de revisió de textos periodístics, publicitaris, propagandístics i/o de pàgines web perquè aquest aspecte no falte en el missatge que el medi en qüestió vullga transmetre. Partim en aquest sentit de la idea que la informació no sols es transmet, sinó que crea no solament estats d'opinió sinó també realitats; i és en aquest sentit que l'IUEFG es pot fer útil als diferents col·lectius de la societat que puguen requerir tant assessorament com formació en aquesta temàtica. Comptem per a això amb especialistes en la temàtica de la comunicació des de la perspectiva de gènere, que juntament amb les diverses entitats que ho sol·liciten, poden oferir cursos de formació en aquest camp.

III.3 Aportacions de continguts acadèmics de gènere

Sobre la base que les i els integrants de l'actual SIF han anat adquirint en les seues investigacions especialitzades sobre teories feministes i estudis de gènere, l'IUEFG oferirà tot tipus d'assessorament en l'elaboració de textos acadèmics, d'índole cultural o creacions literàries amb l'objecte que en la seua redacció es trobe explícita la dimensionalitat de gènere i la necessària perspectiva feminista.

Aquest servei s'estén, òbviament, no sols a tot el professorat de la Universitat, sinó al professorat d'altres nivells educatius. Aquesta revisió ens sembla de significant rellevància en quant que l'acadèmic és objectiu clau i fonamental de totes les nostres activitats. Pensem que és en el camp educatiu on la incorporació de la perspectiva de gènere es fa més necessària, perquè és la que a llarg termini pot comptar amb majors efectes en el camí cap a una plena integració de la igualtat en la societat. La nostra trajectòria interdisciplinària pot ajudar a donar nous enfocaments en el tema de la igualtat, que –no ho oblidem– és transversal, de qualsevol tipus de continguts acadèmics en tots els nivells educatius. Per a això comptem amb suficient capacitat i coneixement per a oferir un servei permanent d'assessorament, per a capacitar els formadors amb cursos pràctics puntuals, perquè els continguts educatius isquen de patrons patriarcal, encara vigents moltes vegades en els programes de les assignatures.

III.4 Gestió d'assessoria ètica a empreses, ONG, associacions, institucions, fundacions, etc.

Si bé l'ètica empresarial cerca la intersecció entre el benefici econòmic i el benefici social, oferir una perspectiva de gènere des d'on unir aquests dos elements resulta fonamental per a la consecució d'una societat d'acord amb uns pressupostos molt més igualitaris. En aquest sentit, l'IUEFG ajudarà a definir la responsabilitat social de l'empresa a partir d'una avaluació qualitativa de la seua vinculació, respecte i implicació amb qualsevol qüestió relacionada amb el gènere.

En aquest sentit ens sembla important iniciar un assessorament continuat a empreses que vullguen utilitzar aquest servei en temes del que es denomina "auditoria de gènere" (*gender audit*). Entre les investigadores del futur IUEFG hi ha persones vinculades a aquesta línia d'investigació que poden fer valdre la seua experiència i coneixement per a aquest assessorament permanent i puntual a les empreses.

III.5 Gestió cultural en temes de gènere, feminisme i dones en centres com ara museus, ajuntaments, col·legis, instituts, cases de cultura, etc.

Exposicions, actuacions teatrals i moltes activitats vinculades amb el món de l'estètica i de la cultura estan exemptes de la visió d'igualtat entre els gèneres. Amb això, es desvirtua en gran manera el sentit que ha de donar-se a la cultura, en tant que no pot presentar-se únicament des d'una visió masculina o, en cas d'intentar fer-ho des de la femenina, que adquirisca un rang que la distingisca prou bé com a per a donar a entendre la postura des de la qual se situa o el missatge que vol transmetre. L'IUEFG oferirà la possibilitat de recórrer a l'assessorament de tota activitat cultural que vullga implicar-se d'alguna manera amb aquesta càrrega teòrica, artística i/o estètica des d'una perspectiva de gènere.

III.6 Assessorament en educació per a la ciutadania i la igualtat

En els nivells d'educació primària i secundària s'implantarà una assignatura amb la finalitat d'introduir l'alumnat en els drets i deures de la democràcia, en la consciència ciutadana i d'igualtat entre hòmens i dones. L'IUEFG s'ofereix a donar cursos formatius al professorat, i a impartir conferències i col·loquis sobre la lluita de les dones pels drets i les llibertats, així com els paràmetres que són necessaris per a afrontar els reptes de la societat actual, des d'una perspectiva d'igualtat de gènere. Aquest servei ens sembla d'especial

rellevància perquè serà una àrea formativa per a la qual el professorat normalment no ha sigut preparat, i de la qual el nostre grup investigador compta amb una sobrada qualificació. Posaríem al servei del grup de professorat dels nivells d'educació primària i secundària una línia d'atenció permanent perquè poguera ser utilitzada en les seues aplicacions a l'aula. La nostra trajectòria de treball conjunt amb els diferents instituts d'ensenyament mitjà de la província permet, en aquest sentit, la possibilitat de treballar en aquest assessorament amb els CEFIRE.

III.7 Organització d'activitats relacionades amb temàtiques feministes i de gènere per a institucions públiques i privades, associacions i col·lectius.

En els Estatuts de la Universitat Jaume I es contempla com a prioritària la relació de la nostra universitat amb l'entorn social immediat. En aquest sentit també es procurarà que l'IUEFG tinga una projecció pública en oferir activitats culturals (conferències, col·loquis, exposicions, projecció de pel·lícules...) relacionades amb temàtiques feministes i de gènere a institucions públiques i privades, associacions i col·lectius. Aquestes activitats han de servir per a familiaritzar els grups socials amb l'anàlisi de la realitat de les dones, encara avui, moltes vegades desconegudes en profunditat. Pensem que la tasca no sols ha de ser divulgativa, en quant pot pecar de superficial i, per tant, no atendre l'objectiu bàsic de complir la tasca d'arribar a una societat on hi haja una igualtat plena entre sexes i gèneres. Per això, pensem, que des de la Universitat, i des de la trajectòria investigadora del nostre grup, és des d'on es pot tenir major competència per a oferir ajuda, informació i assessorament que vaja a l'arrel dels problemes, sense que quede en mera tasca informativa.

III. 8 Assessorament en temes de violència de gènere en distints centres: cases d'acollida, col·legis, instituts, asils, presons, etc.

L'IUEFG oferirà la possibilitat de donar cursos, tallers, xarrades i la resta d'activitats que servisquen per a iniciar aquest procés de conscienciació, destinat tant a hòmens com a dones, que contribuïsquen a mitigar el fenomen de la violència de gènere. Actualment la societat es mostra no sols més sensibilitzada per aquest tema, sinó també més preparada per a aturar l'escalada de violència de gènere. La trajectòria del nostre grup investigador en aquest camp ens habilita per a poder continuar informant de les arrels profundes d'aquest fenomen de la societat patriarcal. La deconstrucció de patrons de conducta masculistes es mostra recalcitrant, perquè, com ja hem estudiat, aquests patrons estan arrelats en la mateixa

generació de la cultura. Per això la investigació en aquest tema pot ajudar no sols a ensenyar com es produeix aquest fenomen i les seues pautes de conducta, sinó també a comprendre les claus per a no continuar perpetuant tot el que ho segueix fent possible, encara avui en dia, quan s'han aconseguit alts nivells d'igualtat en altres parcel·les de la realitat social.

III.9 Gestió de serveis de mediació intercultural

La migració i l'adaptació a un mitjà sociocultural no familiar és un esdeveniment de vida estressant per als immigrants en general i per a les dones immigrants en particular, col·lectiu en què, ben sovint, s'acumulen múltiples desavantatges, procedents dels distints tipus de discriminació que existeixen actualment en la nostra societat, amb relació a l'ètnia, el gènere, l'origen nacional i la pobresa. La mediació intercultural ajuda la població immigrant a comunicar-se amb els proveïdors dels serveis públics, i aquests a desenvolupar el seu treball de forma eficaç. Des de l'Institut es gestionaran serveis de mediació intercultural gràcies als contactes que ja es mantenen amb associacions i professionals de la mediació intercultural. En aquest sentit volem assenyalar l'experiència d'algunes investigadores del nostre grup en aquest tipus d'investigació i formació en mediació intercultural.

IV. ÀREA D'INTERVENCIÓ DOCENT

L'IUEFG configurarà un programa oficial de postgrau (POP) en què s'integrarà un Màster d'Estudis Feministes i de Gènere des d'un marc teòric, amb vista que l'alumnat que l'exercisca pugui optar a un doctorat, encara que també en la seua posterior aplicació funcional dins de la inserció en l'àmbit laboral. Per a això, cercarà establir un conveni interuniversitari amb la Fundació Isonomia de la Universitat Jaume I, la Universitat Miguel Hernández d'Elx, la Universitat d'Alacant i l'Institut Universitari d'Estudis de la Dona de la Universitat de València.

D'altra banda, s'implicarà activament a proposar assignatures de gènere, d'acord amb una educació dotada de sòlids criteris d'igualtat, solidaritat i respecte cap a la diferència, des d'on poder preparar l'alumnat no sols en un pla acadèmic, sinó també amb vista a la seua immediata inserció laboral en les distintes parcel·les de la realitat laboral de la nostra contemporaneïtat. Ja comptem amb algunes assignatures en els plans d'estudi de les diverses titulacions que s'imparteixen a la Universitat Jaume I. Així mateix, hem realitzat una tasca al llarg dels anys del que es coneix en les recomanacions de la Comissió europea en matèria d'igualtat de gènere com *mainstreaming de gènere*, que consisteix, en el camp educatiu, en la programació de la perspectiva de gènere com un aspecte transversal que ha de recórrer qualsevol àrea de coneixement.

Un dels serveis de l'Institut serà assessorar les diferents unitats acadèmiques, així com el Vicerectorat d'Ordenació Acadèmica i Estudiants, de la necessària avaluació dels continguts de les assignatures des de la perspectiva de gènere (*mainstreaming de gènere* en continguts acadèmics).

Com a Institut continuarem treballant perquè siga reconeguda, tant a nivell de les institucions educatives locals i autonòmiques com estatals, la perspectiva de gènere com un element transversal que ha de recórrer tots els nivells educatius i totes les matèries de coneixement. Així mateix, i en unió amb altres instituts i centres d'investigació de gènere, persistirem en la necessitat del reconeixement curricular de la investigació en temes de gènere i des de la perspectiva de gènere com a investigació plenament científica; i per tant, en peu d'igualtat amb la resta de les àrees científiques legitimades per les diverses institucions educatives, culturals, polítiques i econòmiques com a tals.